Otuz üçüncü sene. Sayı: 4739—383

Perşembe 12 Haziran 1941

MİLLÎ
İnkılâpçı Gençlik Gazetesi
19 Haziranda çıkıyor
Türk fikir hayatında görülmemiş yeni bir hareket doğuracaktır.

Tasviri Efkâr

MÜSTAKİL YEVMİ GAZETE

Telefon: 20520
Telg. Tasviriefkâr, İstanbul

Hayata hâkim olan unsur, secigedir; seciye, zekâya üstündür.
Fredrik Saundirs

(Şerhi 2 nci sahifemizde)

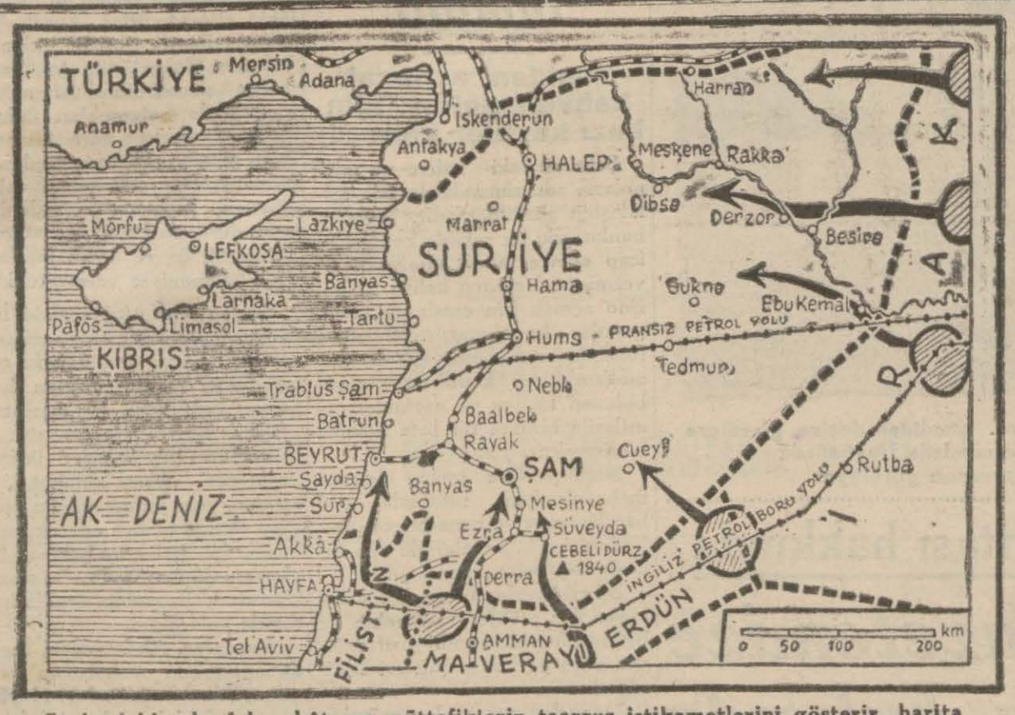

Suriyedeki askerî harekâtı ve müttefiklerin taarruz istikametlerini gösterir harita

Suriyede
Fransızların mukavemeti fazlalaştı

İngilizler garip bir usul kullanıyorlar!

Oparlörlü otomobil vasıtasile taarruz

İngilizler, Suriyede garip bir usul kullanmaktadırlar.

Kıtaat taarruza geçmeden evvel, büyük hoparlörlü otomobiller ilerilemekte ve bu otodobiller içinde bulnan askerler, Suriyelileri düşman olarak değil, fakat dost olarak gelniği hususunda iknaa çalışmaktadırlar.

Anlaşılan De Gaulle Dakarda olduğu gibi, Fransız kanı akıtmaktan çekinmektedir.

Diğer taraftan İngilizler de, Fransızların Almanlarla ittifak etmemeleri için temkinli davranmak arzusundadırlar. (Ankara radyosu).

Müttefikler Kisva civarına geldiler

Kudüs, 11 (A.A.) — Askerî sözcü, harekât hakkında şu malûmatı vermiştir:

Suriye cephesinde müttefik kuvvetleri, Şama 25 kilometre mesafede Kisva civarına varmışlardır. Kisva, Şam müdafaasına dahil bulunmaktadır.

Sahil cephesinde, Avustralyalılar, bir köprünün berhava edildiği Litani nehrini aşmışlar ve Beyrut istikametinde şimale doğru 8 kilometre ilerlemişlerdir.

(Devamı 5 inci sahifede)

Yardımsevenler Cemiyeti
Çocuk düşürme ile mücadele edecek

Resmen teşekkül eden cemiyet, genç kızların ahlâkî durumlarile meşgul olacağı gibi, yoksul mekteplilere de fanilâ temin edecek

Ankara 11 (Hususi muhabirimizden)

Ankara Yardımsevenler cemiyetinin resmî muamelesi neticelenmiş ve cemiyet teşekkül etmiş bulunmaktadır.

Sayın Bayan İnönünün himayesi altında bulunan cemiyet idare heyetinde Bayan Çakmak, Bayan Celâl Bayar, Bayan Süreyya Ağaoğlu, Bayan Tezer, Taşkıran, Bay Fuat Omay ve diğer mümtaz bayanlarımız vardır.

Cemiyet milleti biraz daha yüksekten Atatürk rejiminin umdeleri üzerinde yürümekedir. Ve bu esaslara bağlı kalarak, çocuk düşürme fenalıklarının önüne geçilmesi için mücadele edeceği gibi, genç kızlarımızın ahlâkî durumlarile de meşgul olmayı kendisine başlıca vazife edinecektir.

Yardımsevenler Cemiyetini yüksek himayesine alan sayın bayan İnönü

Bundan başka Ankara Yardımsevenler cemiyeti, Ankara kadınlarını her pazartesi günü toplantıya davet etmektedir.

Ankara kadınları hudutlarımızı bekliyen kahraman askerlerimizden başka, yoksul mektepli çocuklara da kazak örmeyi kararlaştırmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan bu iş için çalışacak olan genç kızlarımıza yevmiye de verilebilecektir.

Günün yazısı

"Vaziyetten memnun olabiliriz, fakat sevinç sırası değildir!„

Şu İngiliz Başvekili M. Churchill'in her nutkunda hoşa gidecek bir cihet olsun bulmamak kabil değildir. Bunun sebebi İngiliz Başvekilinin çok açık konuşması, hakikatleri, aleyhte de olsa acı da olsa söylemekten çekinmemesidir. Meselâ dünkü nutkunda, Girit macerasından bahsederken fütursuzca İngilizlerin (15,000) zayiat verdiklerinden bahsediyor. Daha evvel İngiliz tebliğleri Giritten yalnız 25,000 kişi kaçırılabilmiş olduğunu söylediklerine nazaran topu on gün süren Girit boğuşmasında İngilizlerin yüzde elli zayiat verdikleri meydana çıkmış oluyor. Başka milletlerin hükümet reisleri, harp hâdisatının daha dumanı üstünde iken, hele bir mağlûbiyeti müteakip kürsüye çıkıp da böyle «Mağlûp olduk ve yüzde elli de zayiat verdik» tarzında beyanatta bulunamaz. Bu kadar açık sözlülük İngilizler hâs bir meziyettir.

M. Churchill'in dünkü nutkunda en ziyade gözümüze çarpan nokta ise yeni Suriye macerasından bahsederken «Vaziyetten memnun olabiliriz, fakat sevinç sırası değildir, çünkü hâdisenin Almanya üzerinde yaptığı ve yapacağı akisler henüz malûm değildir» demiş olmasıdır.

Suriyenin isgali işinin İngilizler için hakikaten şayanı memnuniyet bir seyir takip ettiği muhtelif membalarda gelen yaberlerden anlaşılmaktadır. İşgalin hemen hemen musademesiz vuku bulduğuna bakılırsa oradaki Vichy hükûmetine sadık askerin miktarı çok az olduğu tahakkuk etmektedir. Az miktarda olan bu askerin de zaten bir kısmının İngilizlere iltihak etmekte olduklarını da - doğru veya yalan - , ajans telgrafları bildirmektedir.

Suriyenin İngilizler tarafından istilâsı, Almanların Giridi on gün içinde ele geçirmelerine bir mukabele teşkil edecek gibi görünüyor. Vakıâ ya Almanlar veyahut İngilizler tarafından zaptedilen bu yerlerin iki muharip milletle hiçbir alâkası yoktur. Girit, Almanyadan fersahlarca uzak bir Yunan veya Rum adasıdır. Suriyenin de keza toprağı itibarile de, ahalisi itibarile de İngiliz memleketine de, İngiliz milletine de hiçbir münasebeti yoktur. Buna rağmen sanki Alman - İngiliz rekabetinin mukadderatı buralarda tayin edilecekmiş gibi Almanlar havadan inip bu adayı ele geçiriyorlar, bunu gören İngilizler de «Siz Giridi aldınız, ona mukabil biz de Suriyeyi zaptedlim de aldınız başımıza gelsin» demek ister gibi derhal Suriyeye tecavüz ediyorlar.

Bu harbin de, geçen Cihan Harbi gibi, gittikçe bir çıkmaza girmekte olduğunun başlıca delillerinden biri de böyle mütemadiyen dağılıp yayılması, merkezden muhite doğru uzaklaşmasıdır.

Bu dağılıp yayılma hakkında Almanların ne düşündüğünü ve bu işin içinden nasıl çıkacaklarını bilmiyoruz. Fakat her halde M. Churchill Suriye istilâsı hakkında, vaziyetten memnun olduğunu söylemekle beraber, yine ihtiyatlı

TASVİRİ EFKÂR

(Devamı sahife 5, sütun 1 de)

Çalışan kadınlarımız
Yol vergisi verecekler

Meclise bu hususta bazı mebuslarımız tarafından bir lâyiha verilecek

Ankara 11 (Hususî) — Çalışan kadınlardan tarik bedeli alınması hakkındaki temayül Meclis mehafilinde oldukça yer etmiştir.

Bir kısım kadın mebuslarımızla erkek mebuslarımız, vatandaşlığın bütün haklarına sahip olan kadınlarımızın hiç olmazsa çalışanları tarafından tarik bedeli verilmesini doğru bulmaktadırlar. Öğrendiğimize göre Meclise bazı mebuslar tarafından pek yakında bu hususta bir kanun lâyihası verilecektir.

Ingiliz hava kuvvetleri Brest'e hücum ettiler

İngiliz donanmasının takibinden kurtulan Alman kruvazörü bu limana sığındı

İngiliz ağır bombardıman tayyareleri, yeniden Brest limanına hücum etmişlerdir. «Bismarck» zırhlısının refakatinde iken, İngiliz donanmasının takibinden kaçmıya muvaffak olan «Prens Eugen» kruvazörünün bu limana sığındığı tahmin edilmektedir.

İngiliz harp gemilerinin yapamadığı işi şimdi İngiliz tayyarelerinin yapmıya çalıştıkları ve bu gemiyi limanda tahrip etmek istedikleri anlaşılmaktadır. *(Ankara radyosu)*

ALMAN tayyareleri HAYFAYI bombaladılar

Liman tesisatile petrol depolarında yangınlar çıkarıldı

Berlin 11 (A.A.) — Resmî tebliğde bildirildiğine göre, Alman savaş tayyareleri, Akdenizdeki yeni üslerinden hareket ederek Hayfa limanının tesisatına ve benzin depolarına büyük muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. İnfilâklar ve yangınlar olmuştur.

Almanların Kıbrısa hücumu haberi

Londra 11 (A.A.) — Reuter ajansının salâhiyettar bir membadan öğrendiğine göre, son 48 saat içinde

(Devamı 5 inci sahifede)

Avam kamarasında münakaşalar
Churchill'in beyanatı

İngiliz kumandanları Girit muharebesinin kazanılabileceğini düşünüyorlardı. Churchill İngiliz teçhizatının Almanlarınki ile kıyas edilemiyecek kadar az olduğunu söyledi. Sabık Harbiye Nazırı İngilizlerin, Belçikadan çekilirken dünyanın en mükemmel teçhizatını bıraktıklarını bildirdi

İngiliz Başvekilinin şayanı dikkat beyanatı

3 üncü sahifemizde

Weygand Darlan ihtilâfı

General Weygand Suriyede mukavemet ve Afrikada harp etmiye muarızmış

General Weygand

Londra 11 (A.A.) — Afi ajansının Fransız hududunda bulunan muhabiri bildiriyor:

Teyid edildiğine göre, Afrikadaki de Gaulle kuvvetlerine karşı hareket geçmek meselesinde General Weygand Amiral Darlana tamamile muarızdır.

Anlaşıldığına göre Weygand Nazırlar Meclisinde beyanatta bulunarak emrindeki kuvvetlerin herhangi

(Devamı 5 inci sahifede)

Harbin katî safhasına varılmış

Fevkalâde ehemmiyette hâdiseler yakınmış

Roma 11 (A.A.) — Corriera Della Sera, Mussolininin nutku hakkında mütaleatta bulunurken harbin katî bir safhasına varıldığını yazmakta ve fevkalâde ehemmiyette başka hâdiseler yakındır, demektedir.

Yunanistan İtalyaya ilhak edildi

Mussolini, İtalyan ordusunun bütün Yunanistanı işgal edeceğini söyledi

Mussolini'nin İtalyanın harbe girişinin birinci yıldönümü münasebetile mühim bir utuk irat ettiğini dünkü nüshamızda kısaca bildirmiştik.

Karilerimizi alâkadar edeceğini bildiğimiz bu nutkun tamamını bugün veriyoruz:

Roma, 11 (A.A.) — Stefani: Mussolini, nutkuna şöyle başlamıştır:

«— Arkadaşlar, bugün büyük ve unutulmaz bir gündür. Bugün harbe girdiğimizdenberi bir sene olmuştur. Baş döndürücü tarihî hâdiselrle ve inkişaflarla dolu bir sene. İtalya askerlerinin, Avrupa ve Afrikanın, dağlık veya çöl; bir çok cephelerinde İngiliz imparatorluğuna karşı karada, havalar-

Bulgar Kralı Romada

İtalyan Kralını ziyaret etti

Roma 11 (A.A.) — Almanyadan gelen Bulgar Kralı Boris, İtalyada kısa bir ikamette bulunmuş ve İtalyan Kralını ziyaret etmiştir.

Mühim bir lâyiha
Asker ailelerine yardım kanunu lâyihası encümende

Ankara, 11 (Hususî muhabirimizden) — Asker ailelerine yapılacak ynrdım için hazırlanan kanun lâyihası muhtelit bir encümen tarafından tetkiklere devam olunmakta ve lâyiha bazı mühim tadillere uğramaktadır. Şimdiye kadar yapılan tadillere nazaran hiçbir taraftan geliri olmıyan muhtaç asker aileleri sefalete mahkûm edilmiyecekler, her ay nüfuslarının çokluğuna ve azlığına göre muntazaman bir para alabileceklerdir.

Diğer taraftan muhtemel bir harpte şehit düşecek er ailelerine de daimî ve geçinilebilecek bir para tahsisi de düşünülmektedir.

Bu kabil ailelerin kadın ve kızlarına talep ettikleri ve icap eden kanunî evsafı haiz olduklarını takdirde diğerlerine tercihan devlet memuriyeti verilecektir. Ayrıca çocuklarının tahsillerine devam edbilmeleri için birçok kolaylıklar gösterilecek, çocukların babalarından görebileceği yardımı devlet taahhüt edecektir.

Neler yapılacak?

1 — ***Geliri olmıyan ailelere nüfuslarının miktarına göre muntazam maaş verilecek***

2 — ***Muhtemel bir harpte şehit düşeceklerin ailelerine geçinilecek miktarda bir maaş tahsis edilecek***

3 — ***Bu kabil ailelerin kadın ve kızları tercihan devlet hizmetinde kullanılacak.***

General Antonesco Almanyada

Rumen Devlet Reisi Alman Hariciye Nazırı tarafından karşılandı

Münih 11 (A.A.) — Rumanya Devlet reisi General Antonesco bu gün tayyare ile Münihe gelmiştir. Tayyare meydanında Alman Hariciye Nazırı Von Ribbenrop arafından karşılanmışır.

Yarın

Eski Bolu Mebusu Cevat Abbas'ın

General Ali İhsana cevabı

Çocuk Bakımevi

Halkın şükran hisleri arasında dün Tophanede açıldı

Çocuk Esirgeme Kurumu Galata Nahiyesi tarafından başarılan bu güzel eserin küşat resminde hazır bulunanlar merasimden evvel

Çocuk Esirgeme Kurumu Galata nahiye kolu tarafından Tophanede eski Kılıçali paşa medresesinde açılan Çocuk Bakım yurdu dün saat 17 de merasimle küşat edilmiştir.

Merasimde Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar ve Bayan Lütfi Kırdar ile cemiyetin azaları ve bir çok doktorlar hazır bulunmuşlardır.

Merasim Çocuk Esirgeme Kurumu Reisi Fethinin nutkile açılmıştır. B. Fethi sık sık alkışlanan nutkunda cemiyetin çalışmalarından bahsetmiş ve açılma merasimi yapılan yurdun, hamiyetli tüccarlarımızın büyük yardımlarile vücude getirildiğini ilâve ederek sözlerini bitirmiştir.

Yurt için sarfedilen 25 bin liranın ancak 4 bin lirası cemiyetin kasa-

(Lütfen sahifeyi çeviriniz)

ANKARANIN İLK GÜNLERİ

Tefrika: 171 — *Yazan:* **Kendemir**

Bu çavuşun sözlerinde, zafere inanan Türkün asîl sesi duyulmuyor mu?

bağırmıya koyuldular. Aramızdaki mesafe kırk elli metre bir şey...

Ben, en öndeyim.

Onların elleri yukarıda... Biz ağır ağır üzerlerine gidiyoruz. İçlerinden biri bana bağırdı:

— Rütben nedir?

Şöyle bir gerildim de;

— Alay kumandanıyım!.. dedim.

Yalan dedim ama, burada sevaptı yalan. Hani onları aldatmak için...

Şöyle bir göz attım... Hüüü her yan düşman... Bir davransalar halimiz yaman... Fakat belli ki bezmişler, bitmişler, şaşırmışlar...

— Kıpırdamayın ha!...

Eller hâlâ yukarıda... Gözler bizde... Tekrar bağırdım:

— Üç ordu, sizi muhasaraya çevirdik... Kıpırdarsanız topumuzu grup ateşine vereceğim!.

O aralık, alay kumandanımıza hemen haber yolladım. Düşmana yaklaştık. Yanlarına varınca, baktım, hepsinde bet beniz kül gibi... Önde esmerden, kır bıyıklı, sen boyda manevra kayışlı tabancalı biri, pek kumandanca duruyor, dik dik bakıyor bana. Evvelâ, ona yanaştım. Tokalaştık. Yüzümün güldüğünü görünce ferahladı. Hemen paketini çıkardı, sigara verdi. Ben de ona peksimet uzattım. Evvelâ atlarını aldık... (Size artık lüzumu yok. Bizim oldu gayri... diye).

— Ya silâhları?

— Silâhlarını çoktan bırakmışlar, önlerine, çimenlerin üstüne atmışlardı. Zaten her hallerinden belliydi ki artık silâha milâha davranacak takatleri yok. Dedim ya, şaşkına dönmüşlerdi. Boyuna (Yaşasın Kemal Paşa!.) diye bağırıyorlardı. Bir ara da komiti momiti diye bir şeyler bağırdılar, küfürmüş... Kendi başlarına, memleketteki kodamanlarına bir şeyler savururlarmış hani... Neme gerek, ne derlerse desinler...

Derken bizim alay kumandanı geldi yetişti. En ilerideki kumandanlarını, karargâhlarını kattık önümüze, Uşaka doğru yola çıkardık. Bunlar yola düzelince, bizim ne kadar azlık olduğumuzu gördüler. İçlerinden Türkçe bilenler (eyvah... Vay anam... biz bu kadar Türke mi teslim olduk?) diyorlardı. (Canım, şimdi lâfın sırası değil, yolcu yolunda gerek...) diye şaka ediyorduk. Biraz sonra alay kumandanı bana ne dese beğenirsiniz: (Ahmet çavuş, dedi, en önde yakalayıp ta tokalaştığın adam kim biliyor musun?) Ne bileyim ben: (Gâvurun biri... Yoksam tabur kumandanı mı?) dedim. Bizim alay kumandanı keyifli keyifli gülüyordu: (Başkumandan... Yunan Başkumandanı Trikopisi yakaladın da haberin mi yok a Ahmet çavuş?) diyince, doğrusu şöyle bir kaya parçası üstüne çöktüm de yüzümü avuçlarımın içine aldım. Bir dakika geçmişi düşündüm. Neydi, o kara günler... Hani düşmanın ha bire yürüdüğü ve bizim ona ne ile, nasıl karşı duracağımızı bilemediğimiz günler... Hani topsuz tüfeksiz, parasız pulsuz, üstsüz başsız çırpınıp durduğumuz günler...

— O günlerde, o kadar zorluklar içinde, nihayet böyle bir zafere kavuşulacağını aklına getirmezmiydin hiç Ahmet çavuş?

— Nasıl getirmez olurdum... Hep onu düşünür, onun için uğraşır, o güne kavuşmak için didişirdik ya... Bak, bir şey anlatayım: Karahisarın birinci işgalinde ben ikinci nümune alayında iken Yılanlıçayırda bataklığa batmıştım. Oradan kurtulmıya çabalarken ayağımdaa getirler, kunduralar filân çıkmış ta haberim yok. Düşman da boyuna gülle savuruyordu. Biz bataklıktan kurtuluncıya kadar gâvurlar yetiştiler. Onları görünce caketimi, silâhımı, cephanemi akara attım. Bizi esir ettiler ve Afyonun içindeki karargâhlarına getirdiler. (De bakalım...) dediler. (Ne diyeceğim ki, köylünün biriyim... Benden ne istiyorsunuz?) dedim. Benimle beraber esir olanlar da hep öyle demişler; (biz biribirimizi bilmeyiz, köylüyüz, yolu şaşırmışız da...) filân. Evvelâ inanmamak istediler. Beni bir temiz dövdüler. Vücudüm yara bere içinde kaldı. Fakat Nuh dedik, peygamber demedik. Nihayet inandılar. Yaralarıma tentürdiyot çaldılar, pamuk koydular, sardılar, sarmaladılar, (haydi defolup gidiniz...) diye bıraktılar, salıverdiler.

İzimizi kaybetmek için bir hafta kadar dolaştıktan sonra Kalecik tepesinden kasabaya gittim. Kasabanın berisindeki Nuribey sırtından aştım, alayıma iltihak ettim. Günler geçti. Büyük taarruzda, demin anlattığım gibi Yunanlıları esir ettiğimiz zaman, kumandanlar, zabitler arasında, bana Afyonda tentürdiyot çalanı görmiyeyim mi? Gözgöze geldik. «Sen beni tanıyor musun?» dedim. Baktı baktı da «Yoooo...» dedi. «Nasıl Yooo... Haniya bana Afyonda tentürdiyot çaldıydın ya... Bildin mi, bataklıkta yakalanmıştık da, dayağı yemiştik de... Hani köylüyüz diye sıvışmıştık da...» Dikkatli bakınca tanıdı: «Sen burada ne arıyon, hani asker değildin?» diye yüzüme bakakaldı. Biraz daha yanına yanaştım da «Çorbacı, dedim, burada ne mi arayom? İşte bugünü arıyordum. Hamdolsun onu da bulduk.»

Ahmet Çavuş, ayakta son sözünü söylüyor:

— Bunu, diyor, o kara günlerde böyle büyük bir zafere kavuşacağımızı ummuyor muyduk dedin de hatırladım. A bayım, düşmanı param parça edip denize atacağımıza inanmamış olsaydık, o kötü günlerde, hiç gider de alayımıza iltihak eder miydik? Allah seni inandırsın ki, rüyamızda bile zaferi görürdük. Çünkü namusumuz, şerefimiz, istiklâlimiz, yâni düpe düz vatanımız için döğüşüyorduk. Ya topumuz birden al kanlar içinde can verip şehit olacak, veyahut zafere kavuşacaktık. Başka yol yoktu.»

Herşeyin hulâsası işte budur. Ankaranın ilk günleri işte bu ruh ile başlamış ve dünyanın büyük bir kısmı için (mucize) sayılan, Türkün bu asîl ruhu, sarsılmaz imanı, yenilmez azmi, tükenmez, sonsuz vatan aşkı ile kurtuluş ve zafer günlerine kavuşmuştur.

— SON —

ŞEHİR HABERLERİ

Bir kadın arkadaşını bıçakladı

Carih kadın ekmek bıçağile yakalandı

Edirnekapıda iki kadın arasında nisbet yüzünden bir münazaa çıkmış ve biri diğerini bıçakla omuzundan yaralamıştır.

Edirnekapıda Musluk sokağında oturan Muhsine ile komşusu Kevser biribirini çekememektedirler.

Nihayet evvelki gün evinden çıkan Muhsine şiddetli bir kahkaha ile sendelemiş, bir de ne görsün Kevser derhal mutfağa koşarak ekmek bıçağını almış ve kapısı önünde oturan Kevserin üzerine atılarak omuzuna saplamıştır.

Neticede carih kadın yakalanmış, yaralı Haseki hastanesine kaldırılmıştır.

Parmaklarını makineye kaptırdılar

Dün Beykoz kundura fabrikası amelelerinden Ahmet ve Lâtif dikkatsizlikleri yüzünden biri sağ, diğeri sol ellerinin baş parmaklarını makineye kaptırmak suretile koparmışlardır.

Arkadaş kavgası

Cibalide oturan 17 yaşında Osman ile arkadaşı Fethi, evvelki gece kavga etmişler ve neticede Osman, arkadaşı tarafından sağ ayağından bıçaklanmıştır.

Yaralı tedavi altına alınmış, suçlu yakalanmıştır.

Muhtekirler yakalandı

Bazı muhtekirler de mahkûm oldular

Beyoğlunda Karlman mağazası sahibi İtalyan tebaasından Karl oğlu Ferdinand Karlman ile yine Beyoğlunda Anzavur pasajında bavulcu İstemat Çamit zincirleme suretile bavul üzerinde ihtikâr yapmak suçundan adliyeye verilmişlerdir.

Müddeiumumilik bundan başka Pangaltıda «Haylâyf» pasta ve şekerleme müessesesi hakkında ihtikâr suçundan takibata girişmiştir. Mezkûr müessesenin hiç sebep yokken bir sene zarfında üç defa fiyatları arttırdığı tesbit edilmiştir.

Diğer tarfatan ihtikâr davalarına bakan asliye ikinci ceza mahkemesi 150 liralık yazı makinelerini 350 liraya satan Galatada yazı makinesi acentası sahibi Fransuva ile Ramazanın muhakemelerini bitirmiş, her ikisini de 50 şer lira ağır para cezasına ve 7 şer gün hapse mahkûm etmiştir.

Ayrıca maznunların yazıhaneleri bir hafta kapanacak ve mezkûr makineler musadere olunacaktır.

Yardım Sevenler

Kadınlarımız için cemiyet, dört şube daha açtı

Yardımsevenler Cemiyeti dün yaptığı bir toplantıda yeni açılan kurslara giden bayanların miktarını tetkik etmiş ve bu kurslara yazılmışken bazı sebepler dolayısile gideniyenlerin müşküllerini halletmiş ve civar hastanelerdeki kurslara devamları temin edilmiştir.

Diğer taraftan dünden itibaren cemiyete taahhütlü aza kaydına başlanmıştır. Bakırköy, Çatalca, Yalova, Silivri kazalarında Cemiyetin şubeleri dünden itibaren faaliyete başlamıştır. Eyüp kazası hastaneler mıntakası dışında olduğundan Cemiyet tarafından bir otobüs kiralanmış ve bu mıntakadan kurslara iştirak edecek olan bayanların Gureba hastanesine gidip gelmeleri temin edilmiş ve ayrıca iki hasta prevantoryoma ücretle yatırılmış ve dört işsize iş temin olunmuştur.

Sıcaklar gün geçtikçe artıyor. Şimdiden denize girenlere rastlanmaktadır. Resmimizde Heybeliada plâjının güzel manzarası görülüyor

Kahve ve gazinoların tahdidi

Yeniden açılacak kahvehaneler için bazı kayıtlar konuyor

Şehrimizdeki kahve ve gazinoların son zamanlarda pek fazlalaştığı görülmektedir. Belediye bunları sıkı bir şekilde kontrol ve icap ederse tahdit etmiye karar vermiştir. Yeniden kahve ve gazino açmak için esaslı bir takım kayıtlar konulmuştur. Belediye Reisinin verdiği emir üzerine kaymakamlıklar, kendi semtlerinde bulunan kahve ve gazinoları sınıflarile birlikte bir liste halinde bildirecektir.

Sıhhî şartlara uygun olmıyan mahzenlerdeki, rutubetli, eski han bozması ve buna benzer yerlerdeki imalâthaneler de sıkı bir kontrole tâbi tutulmaktadır.

Bu gibi yerlerin sahiplerine muayyen bir mühlet verilmekte ve bunun hitamında sıhhî şartları ihtiva eden yerlere geçmeleri bildirilmektedir.

Belediyeden maaş alan mütekaitlere maaş tevzi ediliyor

Belediye ve İdarei Hususiyeden maaş alan mütekait, dul ve yetimlere haziran, temmuz ve ağustos maaşları yarından itibaren tevzi edilecektir. İlk gün 430 kişiye maaşları verilecek ve tevziat ayın 17 sine kadar sürecektir.

Darülâcezeye süt

Darülâcezedeki hastalarla küçük çocuklara saf süt temin etmek maksadile burada bir ahır inşa edilecektir.

Bu iş için 1000 lira tahsisat ayrılmış bulunmaktadır.

Gümrüklerdeki şekerlemeler

Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin verdiği kararla gümrüklerdeki sahipsiz eşyaların bir kısmı Darülâceze ile Çocuk Esirgeme Kurumu arasında tevzi edilecektir.

Siper ve sığınaklar bir haftaya kadar tamamlanacak

Bütün kaza kaymakamları, Vilâyetten aldıkları emir üzerine, mıntakalarında pulunan bina ve arsalardkai sığınakları kontrol ve teftişe başlamışlardır.

Henüz siper veya sığınak yapmamış olan bina sahiplerine tebligat yapılarak bunları bir hafta içinde tamamlamaları bildirilmektedir. Bu bir hafta sonunda da icap eden tertibatı yapmıyanlar hakkında bu hususiaki kanunun hükümleri tabik edilecektir.

İzmir Fuarı

Irak, Macaristan ve İngiltere hükûmetleri de iştirak edecekler

20 ağustosta açılacak olan bu seneki İzmi Fuarına İran, Macaristan, İngiltere hükûmetleri iştirak edeceklerdir. Diğer devletlerin cevabı henüz gelmemiştir.

Millî bankalrımız da Fuara iştirak için hazırlıklar yapmaktadırlar.

Etibank ve Sümerbankın Fuar sahasında daimî, büyük pavyonları vardır. Sümerbank, ayni zamanda satış da yapacaktır.

Fuar sahasında yeni eğlence vasıtalarından biri olan «şeytan dolabı» tamamlanmıştır. Bu dolap, iki kişilik hücreler halinde çılgın bir süratle dönen elektrikle müteharrik, rengârenk bir eğlence vasıtasıdır.

Üniversite haftası hakkında

Rektör gazetemize beyanatta bulundu

Gelecek Üniversite haftası Vanda açılacak

Rektör Cemil Bilselin riyasetinde Diyarbakırda Üniversite haftasını açan heyet dün şehrimize dönmüştür. Kendisini ziyaret eden gazetecilere Cemil Bilsel, Diyarbakır Üniversite Haftasına ait intıbalarını söyle anlatmıştır:

Diyarbakır Üniversite Haftası programı tamamı tamamına ve muvafakiyetle tatbik edilmiş, Haftaya iştirak eden Üniversitenin 12 profesörü de vazifelerini iyi ve tamam yapmanın inşirahile dönmüşlerdir.

Tanınmış âlim, edip, şair yetiştiren bir memleketin, ilim heyeti için gösterdiği yakın ve samimî ilgi memleket hesabına memnuniyetle kayda değer.»

Açış nutku

Rektör, Üniversite Haftasındaki çalışmaları işaret ederek demiştir ki:

«— Diyarbakırda, umumî konferanslar için Halkevi sinema salonu tahsis edilmişti. Buranın 1200 kişilik oturacak yeri vardır. Hergün 17,30 ile 19,30 arasında burada umumî konferanslar verildi; salon daima dolu idi. Meslekî konferanslardan tıbbî olanlar Nümune hastanesinde, diğerleri yine Halkevi salonunda verilmiştir. Münakaşalı olan konferanslar saat 11 de veriliyor, bir buçuk, bazan iki saat sürüyordu. Salon bu konferanslarda da hemen daima dolu gibiydi.»

Cemil Bilsel, Diyarbakır Haftasını açış sözlerinden şöyle bahsetmiştir:

«— Ben ilk tahsilime Diyarbakırda başladım. Beni ilim tahsilinin en yükseği olan Üniversite profesörlüğüne ulaştıran ilk hocama şükran borcumu ödedikten sonra ilk tahsilin o günkü ve bugünkü durumu arasındaki keyfiyeti mukayese ettim. Kemiyet itibarile de gösterdim ki koca Osmanlı İmparatorluğunda ilk mektep sayısı 1914 te 3500 ve bugün 3 mislini aşmış olarak 10000 dir. 40000 köyümüz olduğuna göre çocuklarımızın ancak üçte birini okutabiliyoruz. Bununla beraber köy enstitülerinin kurulmasile Cümhuriyet hükûmetinin bu işi halletme yolunda bir plânla yürüdüğü malûmdur. Gene Diyarbakırda açış nutkunda ifade ettim ki İstanbula Diyarbakırdan 50 yıl ev vel 21 günde gelmiştik. Bugün ayni yolu 2 gün ve 5 saatte aldık.

Dünyanın nizamı

Ben açışı, dünyanın eski nizamile, kapayışı yeni nizamile yaptım. Milli Şefimizin Millet Meclisinin bu içtima devresini açarken dediği gibi «Türkiye, serbestî ve nizamı cemetmiş nadir memleketlerdendir.» Bizim iç nizamımız budur. Benim kanaatime göre dünya nizamının esası da kurtuluş savaşı ve Lozan nizamı olan İstiklâl nizamıdır. İstiklâl için kan dökmüş bir milletin istiklâl ve nizamı bundan başka bir şey olamaz.

Kadın ve nüfus

3 konferansımız kadın ve nüfus meselesine taallûk ettiği için sözlerimi Türk anasına hitapla bitirdim ve kadınlığa fazilet örneği olan Bayan Mevhibe İnönünün vatan hizmetine çağırma emrini seviçle andım.

Heyetin tetkikleri

Rektör, Üniversite heyetinin Diyarbakırda yaptığı tetkiklerden batsetmiş, ezcümle şöyle demiştir:

«— Civarda, 12,000 göçmenin iskân edildiği göçmen köylerini ziyaret ettik. Cümhuriyetin, eski devirlerle bir mukayesesini de burada gördük. Haftayı bitirdikten sonra pazar günü saat 10 da Diyarbakırdan hareketle Ergani madenlerine geldik. Bakır madenlerile Guleman krom maden mıntıklarını gezdik. Her ikisi oralara yalnız medeniyetin kudretini götürmüş olmakla kalmamış, emniyet ve sükûn itibaile mühite büyük bir tesir yapmıştır.

Gelecek Üniversite Haftası

Gelecek Üniversite Haftasını Vanda açacağız. Değerli Vekilimiz Yücel, dönüşte bizi istasyonda karşılamış, gelecek Van Haftasında bizle beraber gelmek arzusunu izhar etmiştir.»

Hafta müddetince Diyarbakırda, Üniversite heyeti 959 muayene ve 10 ameliyat yapmıştır.

Üniversitede:

Dişçi ve eczazı fakültelerinin askerlik imtihanları

Üniversite Fen fakültesi Dişçi ve Eczacı talebelerinin askerlik dersi imtihanları 15 haziran pazartesi günü neticelenecektir.

SİYASÎ VAZİYET

Akdeniz harbi

Suriyeye kraşı İngilizlerin girişmiş oldukları taarruza Almanlar alâkadar olmamakta devam ediyorlar. Bu hareketi iki eski müttefik arasında bir dava telâkki etmektedirler. Ancak Şam sukut edip de Şimalî Suriye ve bahusus Halep istilâ tehlikesine maruz kalacak olursa Almanların müdahlede bulunmaları ihtimali vardır. İngilizlere göre Almanlar daha ziyade .Halepte toplanmış bulunuyorlar. Almanlar, askeri cihetten, İngilterenin Akdenizde bulundurduğu büyük donanmaya barınacak üs ve liman bırakmamıya ehemmiyet vermektedirler.

Bunun için Akdenizdeki İngiliz donanmasının yegâne mükemmel ve mahfuz üssü bahrisi olan İskederiye üstüste Alman hava filoları tarafından bombardıman edilerek basara uğratılmıştır. Bu hücumların kesilmemesi ihtimali karşısında, .Mısır hükûmeti, İskenderiyenin yarım milyon nüfusunu süratle tahliye ederek memleketin içerilerine ve bahusus Kahireye nakletmektedir. Bu suretle İskenderiyede yalnız İngiliz kuvvetleri kalacaktır.

Almanlar, Akdenizdeki İngiliz donanmasının yakacağını temin eden, Filistin sahilindeki Hayfa limanını dahi havadan tahrip etmek için son derece şiddetli hücumlar yapıyorlar. Kerkük petrollerini Akdenize sevketmekte olan boru hatlarından birinin müntehası bu limandadır.

Almanlar, Hayfadaki petrol depolarını ve tesisatını tahrip ettiklerini ilân etmektedirler. Bütün bu hareketler Almanyanın Yakınşarktaki yeni harekâtının hedefi Süveyş Kanalı olduğuna şüphe bırakmıyor.

Burasının İngiltere için ne kadar mühim olduğunu Başvekil Churchill'in son söylediği nutukla izah edildi. Churchill, Giritte ve Akdenizde İngilizlerin kâfi miktarda hava kuvveti bulundurmamalarını, İngiltereden gönderilen tayyarelerin Akdenizden geçmemesine ve Ümitburnunu dolaşarak aylarca yolda kalmaları sebebine atfetmiştir. Bu izah, Cebelüttarık ile Mısır hududuna kadar, Garbî ve Orta Akdenizin İngiliz nakliyatı için çok tehlikeli ve binaenaleyh gayrikabili istifade olduğunu anlatmaktadır. Malûmdur ki Cebelüttarık müstahkem mevkiinde bir hava üssü yoktur. Malta ise küçük bir ada olup burada İngiliz donanmasının ve büyük hava kuvvetlerinin barınmalarına, Alman ve İtalyan hava üslerinin çok yakında bulunmalarından dolayı, çok müşküldür.

Fransanın mütareke akdeylemesi üzerine Cezayir ve Tunustaki müstahkem bahrî mevkilerinden ve mükemmel mava üslerinden İngiliz donanması tarafından artık istifade edilememesi, İngiltereden Yakınşarka ve Akdenizin şark havzasına nakliyatın münhasıran bütün Afrikayı dolaşarak Süveyş kanlından yapılmasını zarurî kılmıştır.

Suriye meselesi Fransayı Akdenizde İngiltereye karşı hasım bir tavru hareket almıya sevkediyor. Bu suretle İngilterenin Akdenizdeki vaziyeti tabiî zorlaşacaktır.

Fransada hükûmet şefi Darlan dünkü nutkunda Avrupada yeni nizamın kurulmasında Fransanın kendisine lâyık bir mevki almasının Almanyanın gayesi için hiç kıymetta rolacağını söylemiştir.

Fransız hükûmeti, artık milletinin selâmetini ve Avrupada mevcudiyetinin ve cihanşümul müstemleke imparatorluğunun bekâsını münhasıran Almanya ile beraber yürümekte görüyor demektir. Binaenaleyh gerek Akdenizde, gerk Atlantik harbinde, gerek İngiltere adaları üzerine taarruz ve istilâ hareketinde Fransanın Almanyaya büyük hizmet ve faydalar temin edeceği beklenebilir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Vecizelerin Şerhi

Hayata hâkim olan unsur, seciyedir; seciye, zekâya üstündür.

Fredrik Saundirs

Seciyenin hayata hâkim oluşu, her şeyin ona dayanmasından, insanlar arasındaki muamelelerde hâkim olması icap eden emniyet ve itimadın, insanların hayatta tuttukları yolun, mesleğin; güttükleri maksadın, gözetledikleri gayenin hep seciye işi olmasından dır. Zekâ, sağlam seciye kat kat kıymet kazanır. Seciye, zekânın verimini arttırır ve zekânın ancak iyiliğe, doğruluğa hizmet etmesini temin eder. Bu bakımdan seciye, muhakkak ki, zekâdan üstündür. Ve seciyeyi sağlamlamak, zekâyı beslemek ve parlatmak kadar, belki fazla lâzımdır.

---

sından verilmiştir. Mütebaki 21 bin lira tüccar ve muhitteki esnaf tarafından temin edilmiştir.

Bu iftihara değer eser hakikaten muhit halkının sevincini mucip olmuştur.

Yurtta babaları askerde olup çalışmak mecburiyetinde olan annelerin çocukları bakılacak, hasta ve bakımsız çocukların tedavileri yapılacaktır. Tesisatı itibarile mükemmel olan eser davetliler tarafından takdirle karşılanmıştır.

Davetliler hazırlanan büfede izaz edilmişler ve müteakiben Şişlide yapılan Çocuk Bakımevine götürülerek gezdirilmişlerdir.

Değerli çalışmalarile memleket çocuklarının bakımında gösterdiği büyük yardımlardan dolayı Çocuk Esirgeme Kurumu Galata nahiye kolunu ve onun çalışkan ve hamiyetli azalarını tebrik ile diğer kollara da nümune olmasını temenni ederiz.

FIRTINA GECESİ

Millî roman: 55 — **Server BEDİ**

Ferruh bağırdı:

— Hah, iyi bildin!

Nejad korku içinde kapıya doğru bakarak:

— Aman, dedi, ben hemen gitmeliyim öyleyse.

— Niçin canım?

— Vedadı tanımıyorum. Safiyeye gelince...

Nejad başını sallıyarak ilâve etti:

— Onu görürsem burada bir skandal olabilir. Belki daha büyük bir felâket olabilir.

Ferruh, birdenbire yüzü kıpkırmızı kesilen Nejada hayretle bakarak:

— O kadar ha?... dedi.

Nejad ayağa kalkıyordu, Ferruh kolundan tuttu:

— Otur Allah aşkına... dedi, anlat... Çok merak ediyorum. Ne oldu?

— Hayır... Şimdi gelirler... Karşılaşmak istemem.

— Otur, gelecekleri şüpheli çok şüpheli... Sinemaya gideceklerdi, gitmezlerse uğrıyacaklardı. Sinema zamanı geçiyor. Saat ona geliyor.

Nejad büyük bir hayret içinde saatine baktı:

— Ay... O kadar oldu mu?

— Tabii. Gelmezler artık... Hem gelirlerse sen hemen kalkarsın. Buraya, kapıya karşı otur.

Nejad oturdu. Fakat her şeyi anlatmak istemiyordu.

— O Safiye benim gözüme görünmesin, dedi.

— Peki... Niçin? Ne yaptı?

— Anlatayım. İğrenç şeyler... Belkıs aleyhinde bir takım dedikodular...

— Haksız olduğuna emin misin?

Nejad cevap vermeden evvel muhatabının yüzüne bakakaldı. Ferruh özür dilemek için ilâve etti:

— Pardon. Objektif soruyorum. Farzet ki ben Belkıs hanımı hiç tanımıyorum.

— Fakat ben iyi tanıyorum.

— Şüphesiz... Fakat sen kadınları, bütün kadınları bilirsin. Bilhassa bu dedikodu meselelerinde...

— Hayır... Bu yalnız bir dedikodu meselesi de değil... Bir sahtekârlık...

— Ne gibi sahtekârlık?

— El yazısının taklidi gibi!

— Safiye mi yapmış bunu?

— Evet.

Ferruh irkildi:

— Zannetmiyorum Nejad, dedi, bir yanlışlık olacak.

— Hiçbir yanlışlık yok, azizim.

— Bir yanlışlık olacak, diyorum.

— Sen hiçbir şey bilmeden bunu nasıl iddia edersin?

— Ben de Safiyeyi tanıyorum, biliyorum. Aramızda uzak bir akrabalık da var.

— Uzak!

— Fakat küçüktenberi onu tanırım. Dedikodu, belki... Her kadın kadar belki o da yapar. Biz yapmıyor muyuz? Şimdi yaptığımız nedir?

— Hayır... Dedikodu değil bu. Bir alçaklıktan bahsediyorum sana.

Nejad titriyordu.

Ferruh büyük bir mesele içinde olduğunu anladı ve başını önüne iğerek sustu. Nejad farkında olmadan sesini derece derece yükselterek tekrarlıyordu:

— Alçaklık... Başka hiçbir şey değil... Ben sana -ki dostumsun- bir mektup yazsam, sen onun üstündeki «Ferruh» kelimesini silip yerine bir kadın ismi yazsan ve bunu benim sevdiğim bir kadına versen, maksadın da onu benden soğutmak olsa, bu harekete ne ismi verirsin?

— Pek güzel... Sen Safiyeye bir mektup yazdın da o böyle mi yaptı?

— Hayır, Safiyeye yazmadım.

— Kime yazdın?

— Ben yazmadım. Belkıs Safiyeye yazmış.

— O da ne yapmış?

— O da «Safiye» kelimesini silmiş, yerine başka birinin adını yazmış.

— Kimin adını yazmış? Vedadın mı?

Nejad bağırdı:

— Bilmiyorum.

Ferruh yine sustu. Kaşları çatılmıştı. Fena bir münakaşayı bertaraf etmek istiyenlerin sabrı içinde bahsi değiştirmiye çalıştı:

— Pek güzel. Sinirlenme. Olabilir. Karışmam ben. Ankaraya gidecek misin yakında?

Nejad bu suali duymamış gibi, bir az yumuşıyan sesile:

— Affedersin, dedi, görüyorsun ki epeyce sinirliyim. Brütal konuşuyorum.

— Zararı yok. Bu mevzuda anlaşamayız.

— Senin beni anlamanı isterdim.

— İmkân göremiyorum.

— Hattâ, itiraf edeyim, buraya sırf bunun için geldim.

(Devamı var)

Günün Akisleri

Bir medeniyet eseri

Hürriyet mefhumu gibi medeniyet mefhumu da, söyleyenin kasdine göre sıra sıra mâna alan acayip kelimelerden biridir. Maddenin medeniyeti, binadır, toptur, gemidir, bir ana olarak değil bir mata olarak kadının elinin öpülmesidir, fabrikadır, zinettir, lükstür, dolambaçlı konuşmaktır; ve icap ettiği zaman da maddenin bütün heybetile maddeye saldırmak, çarpışmaktır.

Ruhun medeniyeti

Ruhun da medeniyeti vardır. Bu medeniyet evvelâ insanlık sıfatlarının ne olduğunu izah ederek dünya yüzündeki beşer kalabalığını, his âleminin faziletlerine doğru sürükler. Madde medeniyeti insan hodkâmlığının, maddeye tahakküm etmek hissinden doğan ve muhitten merkeze doğru inen, dar, muhiti hodkâm bir medeniyettir.

Para hırsı bu medeniyetin mahsulüdür. İnsanlar arasına gerilen lâkaydî duvarı bu medeniyetin eseridir. Harp, boğuşma, spekülâsyon, amele ihtilâlleri, istismar bu medeniyetin çocuklarıdır.

Halbuki ruh medeniyeti, merkezden muhite doğru yayılır. Bu medeniyet diğerkâmlığı doğurur. İnsanı bir istihsal âleti olarak telâkki etmez. Ona dünya üzerinde bir kıymet izafe eder. Istırabın, yalnızlığın, ölümün, fakrin; doğurduğu halleri ortadan kaldırmıya çalışır. Bir ana ıztırabı nedir? Babasız büyümek nedir?. Bunu hisseder ve anlar, yükselen ruh, bir ölüm hâdisesini alelâde fiziyolojik bir vaka olarak telâkki etmez. Bu hâdisenin, cemiyete, hisse, müteveffanın çocuklarına isabet eden felâket payını da nazarı dikkate alır ve bilir ki yükselmek diğerlerinin üzerine basmakla olmaz, ve ancak birbirinin canlı varlıklarına istinat etmekle mümkün olur.

Tophanede açılan Çocuk Bakımevi

Madde medeniyetinin birbirini ifna için bütün şeytanî kabiliyetlerini ortaya döktüğü bir sırada, Tophanede dün bir insanlık filizi yeşerdi. Bir tesanüt ağacı meyva verdi. Galata Çocuk Esirgeme Kurumu o muhitteki çocukların ve anaların yardımına koşmak için 25,000 lira sarfederek bir müessese kurdu. Bu müessesede fakir çocuklar meccanen tedavi edilebilecek, gıdaları, ilâçları verilecek, ve yine bu müessesede kocaları askere giden veya çalışmıya mecbur olan kadınların yavruları barındırılacak.

Yarınki medenî dünyayı kuruyoruz

Galata Nahiyesi Çocuk Esirgeme Kurumunun bu güzel eserini zevkle temaşa ediyoruz ve diyoruz ki ne mes'uttur Türkiye ki, bu dutlarının ötesinde insanlar boğazlaşırken, o kendi bünyesi dahilindeki yaraları tedavi ediyor.

Madde medeniyeti ruhu öldürürken düştüğü fasit dairenin içinde kendi varlığına da kasdediyor, fakat ruh medeniyeti, beşerî ıztırapları dindirirken, yarınki medenî dünyayı kuruyor.

C. B.

Bir Amerikan havadisi

Nevyork 11 (A.A.) — Nevyork Times gazetesi Dük d'Aostanın cumartesi günü Romaya geldiğini bildirmektedir. İngilizler Dük'e ailesini görmek üzere sekiz gün izin vermişlerdir. Dük bu müddetin hitamın da döneceğine dair namusu üzerine söz vermiştir.

Dük d'Aosta Afrika sahillerinden tayare ile hareket etmiştir.

Esir edilen bir İngiliz Generali ile Dükün mübadelesine uğraşılmakta ise de zannedildiğine göre Dük Afrikaya avdet eder etmez bir Hintli prensin yanında kalmak üzere Hindistana gönderilecektir.

İngilterede faşist aleyhtarı teşkilâtlar

Londra 11 (A.A.) — Dahiliye Nazırı Morrison, sekiz kumpanya hakkında müdafaa nizamnamesinin tatbikini emretmiştir. Bunlar arasında faşist teşkilâtı olanlar vardır.

Dahiliye Nezareti tarafından her kumpanya için neşredilen beyannamede deniliyor ki:

Dahiliye Nazırı Morrison kanaat getirmiştir ki bu teşekkülleri idare edenler arasında İngiltere ile harp halinde bulunan bir hükûmetin idare sistemine karşı sempati duyanlar vardır. Bu teşekküllerin harbe müessir bir surette devam edilmesine zarar getirebilecek bir maksat için vasıta edilmeleri tehlikesi mevcuttur. Bahsi geçen kumpanyalar arasında East London Blackshirt Limited, British Union Distriet Formation Limited ve diğer bazı neşriyat evleri bulunmaktadır.

SON HABERLER

Ziraî hastalıklarla mücadele neticesinde senede 13 - 14 milyonluk mahsul kurtarılıyor

Ankara 11 (Hususî) — Ziraat Vekâleti, mahsullerin hastalıklardan korunması için, büyük bir faaliyet sarfetmektedir.

Memleketin üç muhtelif yerinde bulunan mücadele istasyonları da bu hususta büyük bir gayret gösteriyor.

Bu mücadele sayesinde vasatî olarak senevî 13-14 milyon liralık mahsul kurtarılmaktadır.

Kandırada dokumacılık kursu iyi netice verdi

Kandırra (Hususî) — Kandırada, İktısat Vekâleti tarafından açılan «Dokumacılık Kursu» sayesinde sanatin üstün kıymetleri halkımıza aşılanmıştır. Kursun küşadı üç ayı geçmiştir. Bu zaman zarfında üç tertip talebe «Dokumacılık ve Ketencilik» hakkında ders görmüştür. Kandıra halkının istidadı sayesinde müşkülâta maruz kalınmadan sanatin bütün kısımları talebeye öğretilmiştir. Dersler şu şekilde ve amelî olarak göserilmiştir:

Otomatik tezgâhlarda bir çok şekillerle çalışmalar, çıkrıklarda da keten, yün eyirmeleri ve bükmeleri, bobin ve masura sarmaları gibi çıkrıkların gösterdikleri meharetin inceliklerini Vekâletin göndermiş olduğu ve halka tevzii lâzım gelen ipliklerin kimyevî boyalarının muhtelif renklerin amelî olark tatbikı şekilleri, talebe gruplarına ders mahiyetinde izah edilmişir. Talebeler, bu suretle hazırlama devresinden sonra çözgü hazırlama işlerine vâkıf olarak bobin sarma, çözgü ve tımar işlerini müteakıp bobin sarma ameliyelerine geçilmiştir. Bu ameliyeler hitam bularak modern tezgâhlarda yeni tarzda dokuma kısmına intikal edilmiştir.

Halkımız evvelce 35 - 40 santimetre genişliğindeki basit tezgâhlarda dokuduğu keten bezleri ni şimdi arzu ettiği gibi dokuyarak piyasaya çıkarmıya muvaffak olmaktadır. Bir kısım talebeler de kendilerine verilen tezgâhlarda evlerinde verilen müteaddit siparişler kabul etmektedirler. Talebeler bilhassa sipariş üzerine güzel Gandi namı verilen, dört ve altı ayak üzerine dokunan keten kumaşlarını imale çalışmaktadırlar.

Hess meselesi

Churchill, bu mesele hakkında Amerika hükûmetine malûmat verildiğini söyledi

Londra 10 (A.A.) — Bugün Avam Kamarasında Rudolf Hess meselesi tekrar mevzuubahs edilmiştir. Fakat Churchill bu hususta cevap vermekten imtina etmiştir.

Hess'in bilhassa sulh teklifleri getirip getirmediğine dair sorulan uzun bir suale Churchill şu cevabı vermiştir:

«Bu şahıs hakkında şimdi yapacak beyanatım yoktur. Fakat İngiliz hükûmeti Hess'in Büyük Britanyaya uçuşuna dair bittabi Birleşik Amerika hükûmetine malûmat vermiştir.

Bir İngiliz tekzibi

Londra 11 (A.A.) — Dük d'Aoste'un muvakkaten Romaya gittiğine dair Nevyorktan verilen haber salâhiyettar Londra mahfillerinde teyit edilmemektedir.

Dük henüz İngilizlerin elinde esir bulunmaktadır.

Yeni Zelanda meclisinde gizlicelse

Vellington 11 (A.A.) — Askerî vaziyet bugün Millet Meclisinin gizli bir toplantısında tetkik olunacaktır. Başvekile vekâlet eden Nash, yarın Meclisin yapacağı alenî toplantıda Yeni Zelandalıların Yunanistan ve Giritteki harekât hakkında müzakere cereyan edeceğini ve hükûmetin bu müzakerelere iştirak etmekle bahtiyar olacağını bildirmiştir.

Avam Kamarasında

Churchill'in beyanatı

İngiliz Avam Kamarasında başlıyan müzakerelerin bazı münakaşalara yol açtığını ve Başvekil Churchillin bilhassa Girit mağlûbiyeti dolayısile sorguya çekilerek bu mesele hakkında beyanatta bulunduğunu dünkü nüshamızda yazmıştık.

İngiliz Başvekilinin diğer meseleler hakkında verdiği beyanatı da bu gün neşrediyoruz:

Tayyare dafi topları hakkında

Londra 11 (A.A.) — Churchill, Almanların tayyare dafi topları işini mükemmel bir şekilde teşkilâtlandırdıklarını ve bundan başka, mağlûp ettikleri memleketlerde de hattâ ihtiyaçlarından bile fazla top ele geçirdiklerini söylemiş ve esasen ordunun harp başında çok feci bir vaziyette bulunduğunu tebarüz ettirerek, bunun başlıca müsebbiplerinden birinin şimdi kendisini tenkit etmiye yeltenen eski Harbiye Nazırı Hoare Belisha olduğunu ilâve etmiştir.

İngiliz ordusu dünyanın en mükemmel teçhizatını Belçikadan çekilirken kaybetti

Bu sıra Mister Hoare Belisha ayağa kalkarak İngilterenin Belçikadan çekilirken dünyanın en mükemmel techizatını kaybetmiş olduğunu işaret etmiş ve Başvekilden harbe takaddüm eden çok yakın bir maziye kadar parlâmentonun ve memleketin bir daimî ordu ihdasına muhalif bulunduklarını ve buna rağmen kendisinin bu orduya vücut vermiye çalışmış bulunduğunu tahattür etmesini istemiştir.

Churchill nutkuna şu suretle devam etmiştir:

Nutkumu söylerken tetkik ettiğim mesele Fransaya gitmiş ve bittabi menabiimizin en mühim kısmını beraber götürmüş olan askerlerin techizatını değil, bütün o tarihteki vaziyetini bahis mevzuu ediyor ve bu umumî techizatın çok zayıf ve ihtiyaca gayri kâfi olduğunu ve en ziyade muhtaç olunan silâhların bilhassa en az miktarda elde bulunduğunu kaydediyorum. Bundan dolayı bütün hatâyı Hoare Belishaya yüklemek niyetinde değilim. Fakat bu meselede kendisinin de büyük bir mesuliyeti vardır ve bu tarzda lâkırdı söylediği vakit kendisinin bu hususta tenkit yürütmiye haklı olanlar arasında en sonuncuların en sonuncusu olduğunu tahattür ettirmek isterim.

Bu sırada amele mebuslardan Granville müdahale ederek taarruzda bulunmanız doğru değildir demiştir.

İngiliz teçhizatı Almanlarınkinden kat kat azdır

Bundan sonra Churchil nutkuna şöyle devam etmiştir:

Memleketin her tarafında fevkalâde şiddetli ve hasmane nutuklar söylenmiştir. Bu nutukları memlekete fenalık yaptıklarında şüphe yoktur. Muhtelif memleketlerden ve payitahtlardan aldığım haberlerde bu nutukların oralarda emniyetsizlik ve teşevvüş vukua getirdiklerini göstermiştir.

Dafi toplarımızın istihsali nihayet süratli bir surette artmıya başlamıştır. Fakat ne olursa olsun techizatımızın Almanlarınkine nazaran ve adet itibarile kıyas kabul etmiyecek derecede noksan olduğu hakikat elyevm bakidir.

Alman tayyarelerinin naklindeki sürat

Bize muhik surette sorulabilecek mühim bir sual neden dolayı Ortaşarkta daha kuvvetli ve daha büyük hava kuvvetlerine malik olmadığımız hususudur. Bunacevaben diyebilirim ki Almanlar sıra halinde yekdiğerini takip eden daimî tayyare meydanlarında birinden diğerine uçmak suretile menzillerine varabilirler. İnecekleri her tayyare meydanı gerek hidemat itibarile gerek yedek depoları veya usta veya tamirci noktai nazarından yüksk derecede techiz edilmiştir. Ayni zamanda tayyareleri büyük Avrupa ekspresleri ile belli başlı hatlar üzerinden de sevkedebilirler.

İnsan bir bu kolaylıklara bakar, bir de bizim yaptığımız gibi tayyareleri kafes halindeki sandıklara yerleştirerek Bahri Muhitleri aşmak suretile cenubî Afrikayı dolaşarak Mısıra kadar sevketmeyi ve orada bu tayyareleri yeniden kurarak ayarlarını yapmayı göz önüne getirirse aradaki azim farkı kendiliğinden tebarüz ettirir.

Bunu hulâsa etmek için diyebiliriz ki, Almanlar bizler için haftalar zıyaını icap ettiren bir işi birkaç gün içerisinde yapabilmektedirler. Bu mütalea bilhassa Almanların şarktan garbe doğru bir avdet hareketine teşebbüs ettikleri vakit bu hareketin çok seri yapılabileceği noktasından ve bilhassa İngiltereye her hangi bir istilâ teşebbüsü bakımından çok mühimdir.

Yunanistanda birçok tayyare kaybettik

Yunanistan için sarfettiğimiz gayret neticesinde birçok tayyareleri kaybettiğimiz gibi, Irak vaziyeti, Filistin ve Suriye vaziyetleri ve nihayet Habeşistan meselesinin katî surette tasfiyesi oralarda da pek çok tayyareler göndermemizi icap ettirmiş ve burada Garp çölü vaziyeti de gözden uzak tutulmamıştır. Bu sebeple hava kuvvetlerimizin muhtelif sahneler üzerine tevziatı ile Giride az tayyare gönderilmiş olması meseleleri hakkında haksınas bir muhakeme yürütebilmek için, hava dafi topları bahsinde olduğu gibi, yalnız bizim membalarımızın neden ibaret olduğunu bilmek değil, ayni zamanda biribirine pek yakın alâkalarla bağlı olan bütün bu harp sahnelerindeki vaziyetlerin de ne olduğunu göz önünde tutmak icap eder. Bu umumî malûmata vakıf olmadan bu meseleleri ayrı ayrı muhakeme etmek doğru değildir. Umumî malûmat ise herkese duyurulabilecek şeylerden değildir.

Girit harekâtı

Eğer düşman Yunanistanı devirecek olursa, müteakip hedefin Girit olacağı anlaşılıyordu. Mahalli ve geniş bir hava üstünlüğüne sahip olan düşman bizim tayyarelerimizi Yunanistandaki meydanlardan kovmıya muvaffak oldu. Bu faikiyete adetçe son derece üstün olan tayyare dafi bataryalarını da ilâve eden düşman tayyare meydanlarını ele geçirerek kendi nefine kullanmıya muvaffak oldu.

Giride taarruz kararlaştırıldığı takdirde bunun hava yolu ile nakledilecek kıtalarla yapılacağı aşikârdı. Bunun için düşman son derece üstün vasıtalara malik bulunuyordu.

Giridi müdafaa etmiye teşebbüs etmek ve harp etmeden terketmek meselesi bahis mevzuu oldu. Bazıları bana dediler ki:

Muhafaza edeceğinizden emin olmadığınız yerleri müdafaa etmememiz icap eder.

Bu gibilere sorarım: Bir Muharebe başlamadan evvel nasıl inkişaf edeceği hiç belli olur mu? Eğer muhafaza edileceğinden emin olunmıyan bütün yerlerin müdafaa edilmemesi prensipi kabul edilecek olursa düşman hiç dövüşmeden kıymetli bir çok fetihler yapmış olmaz mı?

Kumandanlarımız muharebeyi kazanabileceğimiz fikrinde idiler

Şahsan bu kararın en tam mesuliyetini üzerime alıyorum. Fakat Genelkurmaylar şefleri, müdafaa komitesi şefleri ve General Wavell hepsi, yalnız mevcut şeraitte Giridin müdafaa edilmesi lâzım geldiği değil fakat hava müzaheretinin azlığına rağmen muharebeyi kazanmak için büyük bir şansımız bulunduğu fikrinde idiler.

Evvelce de söyledim: Hava yolu ile nakledilen kıtalar vasıtasile icra olunacak hücumun muazzam genişliği hakkında kimse hayale kapılmıyordu. Bu, dünyada bu tarzda yapılan hücumun en büyüğü olmuştur. Ve yine bu hücuma en mahdut hava müzahereti ile mukavemet mecburiyetinde bulunuyoruz.

Giritteki tayyare meydanlarının ne için önceden dinamitlenmediğini, uzun menzilli topların ateşi altına konulmadığını, daha fazla tanklarla müdafaa edilmediğini ve saireyi benden sordular. Bu suallere cevap verebilirim. Fakat burada tayin işlerini münakaşa etmek niyetinde değilim. Çünkü parlâmento binalarından teferruata varıncaya kadar muharebe yapmak ne evvel ne de âhır bizim için mümkün değildir. Parlâmentoya karşı mesul olan hükûmet bulabileceği en iyi Generalleri seçer, harbin umumî sevkulceyş hedeflerini anlatır, münasip görülen mütalea ve vesayada bulunur, lüzumlu sualleri sorar, insan ve malzemece elinden gelen müzahereti yapar ve nihayet, itimadı haiz oldukları müddetçe onları muvaffakiyetlerde ol-

(Devamı sahife 5, sütun 1 de)

MESELELER

Millî idealimiz Apartıman yaptırmak mıdır?

Yazan: **Peyami Safa**

Güzel Sanatlar Akademisine bir uğrayınız: Heykel Şubesi bomboş, Mimarî Şubesi hıncahınçtır. Çünkü Türkiyede patentası yabancı şöhretlerin elinde bulunan heykeltraşlık Türk sanatkârına para getirmez; fakat mimar hem başkalarına, hem de kendisine apartımanlar yapan bahtiyar kişidir. Üniversitenin Dil - Tarih Fakültesi tenha, Tıp Fakültesi tıklım tıklımdır. Çünkü lisan veya tarih âlimi için, bütün ömründe üç odalı bir ev yaptırmak şansı pek az, doktor için apartımanlar yaptırmak şansı pek çoktur.

Birkaç idealist müstesna, yüksek tahsilin eşiğinde, istikbale nişan alan her Türk gencinin gönlünde bir apartıman yatıyor. Apartıman! Genç ve yaşlı, mimar ve doktor, esnaf ve avukat, tüccar ve bol maaşlı memur, komisyoncu ve müteahhit, her şuurun altı ve üstü, boydan boya, silme apartıman kesilmiştir. Apartıman! Cimri parayı bunun için biriktiriyor, iş adamı bunun için taban tepiyor, avukat bunun için mahkemede coşuyor, doktor bunun için gözünü profesörlüğe dikmiş. Vekilin treni gelmeden üç vapur evvel Haydarpaşaya damlıyor. Apartıman! Sabahleyin, yatakta mahmur gözler açılınca, uykunun rehaveti içinde erimiş vücudü kamçılayan ve obüs gibi sokağa fırlatan ideal: Apartıman! Bir tek varlık sebebi, yaşamanın hikmeti, bahtiyarlığın âmili, insanlığın gayesi, memleketin selâmeti, kâinatın sırrı: Apartıman! Çimento yok, fakat apartıman yapılıyor; demir kalmamış, fakat apartıman yapılıyor; işçi asker, fakat apartıman yapılıyor. Şu herif çok akıllı, çünkü apartımanı var; şu herif iyi gazeteci, iyi doktor, iyi avukat, çünkü apartımanı var. Apartıman dirayet, muvaffakiyet ölçüsü; apartıman ihtisas vesikası; apartıman terakkinin son kertesi, apartıman millî servet, apartıman millî refah, apartıman millî ideal!

Kimse farkında değil ki apartıman millî servetin mezarıdır, çünkü iç piyasalarımızda tedavül ettikçe üreyecek olan sermayeleri, damarda donmuş kan gibi hareketsiz ve kısır bırakır. Apartıman böyle bir salgın halinde milli refaha değil, memleketin sefaletine yol açar. Apartıman millî değil, millet zararına ferdî idealdir. Bundan «apartıman yapılmasın!» mânasını çıkaracak sersemlerle konuşacak değilim. Apartımanı bir refah vasıtası olmaktan bir millet gayesi olmıya kadar yükselten gayrimillî, gayribeşerî, gayrimedenî, hayvanca kazanç iştahına vuruyorum.

Midemizi ve bârsaklarımızı apartımanla dolduran bu iştah bize iki yerden gelmiştir: Biri kendimizden, öteki dünyamızdan.

Kendimizden gelen tarafında mazuruz. Kafesli, karanlık, rutubetli, cumbası çarpılmış, taşlığı küf ve mutfağı lâğım kokan tahta evlerimiz ailelerimize tabut olmuştur. Bu evlerden her biri, gözümüzde, koskoca İmparatorluğumuzun çöküşünü ve onun harabeleri üstünde mutlak ve mücerret ölümü temsil ediyor. Farkında olarak, olmıyarak millî hassasiyetimizi şöyle bir sembolik tasavvurun ağır telkini altına koymuşuz: Tahta ev mazi, apartıman istikbaldir; tahta ev tabut, apartıman beşiktir; tahta ev ölüm, apartıman hayattır.

Bu apartıman iştahının bize dışarı dünyamızdan gelen tarafında hiç mazur değiliz. Bu kazanç hırsı, âmmenin menfaatini alaşağı edip yerine ferdin ve kâr gruplarının menfaatin koyan bu doymaz lüks ve mal düşkünlüğü bize, yıkılmak üzre olan Avrupa ve Amerika merkantilizminin yadigârıdır. Oralardan koğulan altın tanrısı, para tanrısı, elmas tanrısı, lüks tanrısı, her iflâs eden fikrin, her devrilen putun son vatanı burası imiş gibi, sürü sürü Türkiyeye göç ediyor.

Garp medniyetini içtimaî müesseselerine köklerini ve bunların tekâmül tarihlerini anlamakla değil, yalnız gözbebeklerile seven geri milletlerin bina, lüks ve süs hasreti içinde emekliyoruz. Ensesinde gümüşlü tilkinin gıdıklayışını hissetmiyen Türk kadını bedbaht, nişan yüzüğünde pırlanta kırıntılarının sıralanmadığını gören Türk kızı bedbaht, kübik divanı olmıyan ev bedbahttır. Fakat odasında kütüphane, duvarında resim, rafında kitap olmıyan ev bedbaht değildir. Zengin ailelerimizde Avrupa medeniyetini poker ve viski temsil ediyor. Bugün Avrupayı yıkan, bütün sefahat tanrıları Türkiyeyi yapmıya gelmişlerdir.

Eski Türkler, «paranın haramı ya zinaya gider, ya binaya» dedikleri zaman bu dünyada pek çok insanın pek geç anladığı bir hakikatin tam şuuruna sahiptiler.

«Bir lokma, bir hırka» telâkkisile soysuzlaşan bu anlayışın başka bir tereddi kutbu da «her işin başı para» kanaatidir.

Gençliğin, hiç olmazsa gençliğin ruhundan bu mal, bu süs, bu lüks hayranlığını sökelim. Onların beyinlerine apartımandan evvel yapmıya mecbur olduğumuz, yüzde sekseni hâlâ harap bir köy Türkiyesi içinde yaşadığımızı en büyük Türk hakikati halinde çakmak gerek.

Peyami SAFA

KÂH dünden bugünden

Türk sanatının asalet nişaneleri çiniler

Server İskit

Kendilerine mahsus gönül açıcı kırmızı, mavi ve yeşil renklerile bizi tâ içimizden, gönlümüzden bağlıyarak kendilerine çeken Türk çinilerine hayran olmıyan, onu yapan usta ellerine fevkalbeşer bir kıymet vermiyen insan acaba mevcut mudur?

Renklerinden başka, ihtiva ettikleri çizgi ve şekillerin güzelliği de onların ayrıca kıymetlerini arttırmakta, mecmualarda veyahut şurada burada çıkmış kopyalarını bile duvarlara asacak kadar birer kıymet izafe ettirmektedir.

Bu sanatin, asaleti eski tarihe kadar dayanan bir mazisi vardır. «Çin» e nisbetle «Çinî» adını alması, en iyilerinin oralarda yapılmıya başlamasındandır. Fakat unutulmamalıdır ki Türklerle Çinliler tâ eskidenberi hemen hemen beraber yaşamışlardır ve tarihin kaydettiğine göre bu sanati Türkler Çinlilerle beraber ileri götürmüşlerdir. Yine tarihin bildirdiğine göre Çinlilerle Türklerden başka İranlılar ve Asuriler de bu sanatı yükselten milletlerdendir.

Aurelstein ve Von le Cog adlı âlimler, Kâşgar, Turfan ve Koça şehirleri civarındaki harabelerde yaptıkları araştırmalarda nefis resimli çiniler bulmuşlardır ki bunlar Türklerin çinîcilik sanatındaki üstünlüğünü anlatmaktadır.

Selçuk Türkleri de çinicilikte ileri gitmişlerdir. Selçuk camilerile türbelerinde ve Konyadaki Sahipata, Şemsettin ve Karatay medreselerinde bulunan çiniler, Selçuk çinîciliğinin ileriliğini gösteren şaheserlerdir.

Osmanlı Türklerinin yaptıkları çiniler ise canlı vesikalar halinde bu sanatın en güzel nümuneleri olarak yaşamaktadırlar. Osmanlılar zamanında İznik, Kütahya ve İstanbulda açılan çini ocakları, bedayie meclûp Türklerin bu sanata gösterdikleri iltifat dolayısile uzun zaman yaşamıştır.

Beş yüz kadar sene evvel Çinde yapılıp Osmanlı padişahlarına hediye edilen çini tabak, fincan, kâse, vazo vesaireden mürekkep koleksiyon hâlâ Topkapı sarayı müzesinde bulunmaktadır ki, bunun dünyada mevcut kolekisyonların en zengini olduğu söylemektedir.

Ancak, bu Çin mamulâtının zenginliğine mukabil bu müzede Türk mamulâtının eksikliği oldukça acıdır. Meselâ, İznik, Kütahya ve İstanbul mamulâtı tabak, kâse vesair çini avanininin güzellerini bu koleksiyon içinde bulmak mümkün değildir ve kalanları üç beş parçadan ibarettir. Buna mukabil, Atinada Yunanlı zenginlerden Benakini açtığı müzede İznik ve Kütahya mamulâtından düzinelerle şaheserler mevcuttur. Bunlar, üç, dört asırlık masnuattır ve şüphe yok ki Türkiyeden satın alınmışlardır.

Eski vesikalarda çinicilerin isimleri Kâşikeran diye geçmektedir. Çinicilere böyle Fars dilinde ad takılmasının sebebi, İslâmiyetten sonra İranda Tebrizdeki ve bilhassa Kâşan şehrindeki çini ocaklarının şöhret bulmasından dolayıdır. O zamanlardanberi Fars dilinde çiniye Kâşî ve yapanlara da Kâşikeran denmektedir. Bu kelimeyi Türkler de bir zaman kullanmışlar ve bilhassa saraya çini yapanlar için resmî sıfat gibi istimal eylemişlerdir.

İstanbulun en eski çinileri, Topkapı sarayı avlusunda Fatih tarafından hicrî 877 tarihinde inşa ettirilen meşhur «Çinili Köşk» ün duvarlarındadır. Buradaki çinilerin evsafındaki fevkalâdelik, bu köşke hakikî bir cennet köşkü zarafetini vermektedir.

İster duvar tezyinatı halinde olsun, ister âvani şeklinde olsun eski Türk çinileri, Türk sanatının birer asalet nişanesidir. Bunlarda ki zevk yüksekliği dünyayı ayrıca hayretlere düşürmektedir.

Server İSKİT

Devlet konservatuarında "Madam Baterflay,,

Ankara 11 (Hususî) — Şehrimiz Devlet konservatuarı bugün Madam Baterflay operasını oynıyacaktır. Opera, saat 21 de radyo ile neşredilecektir.

Çiftçi mallarını koruma kanunu

Ankara 11 (Hususî) — Çiftçi mallarını kiruma hakkındaki kanun lâyihası, yakında Meclise verilecektir.

Bu kanuna göre, çiftçi mallarına zarar verenler ağır cezaya çarpılacaklardır.

Bu iş için köylüden münasip bir miktar para alınacaktır.

Rus hikâyesi — BİR EL ATEŞ — Çeviren: F. VARAL

— 3 —

Kontes:

— Azizim, dedi, Allahaşkına bundan bahsetme.

Kont cevap verdi:

— Hayır, Baya anlatmalı; arkadaşını nasıl tahkir etmek bedbahtlığında bulunduğumu madam ki biliyorlar, onun nasıl intikam aldığını da bilmelidirler.

Biraz duraladıktan sonra devam etti:

— Beş sene evveldi. Evleniyordum. İlk ayı, yânî balayını bu şatoda geçiriyordum. Hayatımın en mesut anlarile en acı ânının hatırası bu şatodadır.

«Bir akşam at gezintisinden dönüyorduk. Ben şatoya karımdan biraz önce gelmiştim. İsmini söylemek istemiyen bir kimsenin beni beklediğini haber verdiler. Salona girdim. Sakalı uzamış, üstü başı çamur içinde bir adam buldum. Titrek bir sesle:

«— Beni tanımadın mı, kont? dedi.

«— Silvio! diye haykırdım.

«İtiraf ederim ki bütün tüylerimin ürperdiğini hissettim.

«— Ateş etmek sırası bendeydi, değil mi? dedi. İşte ben de silâhımı boşaltmıya geldim. Hazır mısın?

«Cebinden sarkan bir tabanca gördüm. On iki adım saydım ve gittim, bu köşede dikildim. Acele etmesini, karım gelmeden tetiği çekmesini rica ettim. Bunu yapmak istemiyerek ışık getirmelerini söyledi. Bir kaç mum getirdiler. Fakat Silvio yine ateş etmedi.

«— Maalesef silâhım kiraz çekirdeği dolu değil, dedi, kurşunsa serttir. Lâkin düşünüyorum: Bu, bir düello değil, katil. Silâhsız bir adama ateş etmek âdetim değildir. Baştan başlıyalım; kur'a çekelim, bakalım ilk atmak hakkı kime isabet edecek.

«Başım dönüyordu. Bana sonradan anlattılar, o zaman reddetmişim... Nihayet, evvelce delmiş olduğum kasketine iki kâğıt attı. Birini aldım: Yine bana 1 numara çıktı. Hiç unutamıyacağım bir gülümseme ile:

«— Sende şeytanî bir tali var, Kont! dedi.

«Ne oldu bilmiyorum, ateş ettim ve kurşun gitti, işte bu tabloya isabet etti. İyi ki Silvio'yu vurmadım. Fakat o anda Silvio'yu görmeliydiniz: Hakikaten korkunçtu! Bana nişan almıya başladı. O sırada karım içeri girerek boynuma atıldı. Kendimi toparlıyarak:

«— Cicim, dedim, görmüyor musun, şaka yapıyoruz.

«Karım bunun doğru olup olmadını Silvio'ya sordu. o da:

«— Kent her zaman şaka yapar, dedi. Şaka olsun diye bir kere beni tokatladı, şaka olsun diye ateş ederek kasketimi deldi ve yine şaka olsun diye az evvel üzerime silâh çektiyse de isabet ettiremedi. Fakat biraz da gülmek sırası artık benim.

«Bunun üzerine karım ayaklarına kapandı. Ona:

«— Ayağa kalk! diye haykırdım. Utanmıyor musun? Ya siz Bayım, bir kadını deli mi etmek istiyorsunuz. Ateş ediyor musunuz, etmiyor musunuz?

«Silvio cevap verdi:

«— Etmiyorum. Memnunum. Şaşkınlığını, zaafını gördüm; seni bana ateş etmiye icbar ettim, tatmin olundum; beni hatırlarsın artık, seni vicdanına emanet ediyorum.

«Kapıya doğru ilerileyip, eşikte durdu ve hemen hemen nişan almadan ateş ederek, kurşununu, biraz evvel tabloda açtığım delikten geçirdi. Bunun üzerine de çıkıp gitti.»

F. VCRAL

— SON —

Giridi nasıl kaybettik?

Sultan Hamit, Girit meselesini halletmek için saraydа derhal bir fevkalâde meclis topladı, burada ise fikirler ikiye ayrıldı

Yazan: Tarihçi

(93 — Rus seferi) nden büyük kayıplar ve korkularla çıkmış olan (Sultan Hamit), (Girit) yüzünden ikinci bir harbe girmiye katiyen taraftar değildi. Buna binaen, (Edirne muahedesi) nin müzmin bir hastalık haline kalbettiği (Girit meselesi) nin - silâh kuvvetinden ziyade - diplomasi tarikile halline karar verdi. Bunun için de, Avrupada bulunan sefirlere haber göndererek, nezdinde bulundukları devletler diplomatlarının bu baptaki düşünüşlerini öğrenmelerini emretti.

O zaman ortaya bir mesele atıldı:

— Yunanistanın, tatmin edilmesi lâzımdır. Ya, Giritten vazgeçiniz veyahut, (Tsalya) yı Yunanistana terkediniz.

Diyorlardı... Sultan Hamit, bunun ikisine de razı olmadı. Sarayda, derhal bir (fevkalâde meclis) topladı. Bu meselenin müzakeresini o meclise havale ederek, verilecek kararı sabırsızlıkla beklemiye başladı.

Bu meclis, Sait Paşanın birinci Sadaret zamanına tesadüf ediyordu ve mecliste, o devrin vükelâsile, en yüksek askerî erkânı da bulunuyordu... Müzakere, büyük bir hararetle devam etti. Fikirler, ikiye ayrıldı. Başta, (Dahiliye Nazırı, Mahmut Nedim Paşa) olmak üzere, ekseriyeti teşkil edenler;

— Giritteki isyan ve ihtilâllerin önüne geçmek mümkün değil. Beyhude yere, kan dökmiyelim. Giritten vazgeçelim.

Diyorlardı. Harbiye Nazırı (Gazi Osman Paşa) ile Hariciye Nazırı Âsım Paşa, ve henüz Evkaf Nazırlığile İstanbula gelmiş olan Kâmil Paşalar da, Giridin ehemmiyetinden bahsederek ekseriyete muhalif görünüyorlardı.

Tam ekseriyetin, Giritten vazgeçmiye karar verecekleri zaman, Müşir Muhtar Paşa da muhaliflere iştirak etti. Eline bir pergel alarak bir ayağını Giridin üzerine koyup diğer ayağile bir daire çevirdi. Giridin terkine taraftar olanlara hitap ederek:

— Görüyorsunuz ya, Paşalar... Girit, Akdeniz sahillerile adaların ortasında, hâkim bir mevkide bulunmaktadır. Giridi terketmek, bütün bu sahillerden vazgeçmek demektir.

Dedi. Ekseriyetin düşüncesine, bir darbe indirdi.

Son sözü, Sultan Hamit söyledi:

— Ben, topraklarımdan bir karış yer bile vermem. Tarihin, mesuliyeti altına giremem. Meclis dağılsın.

Diye, emir verdi.

Sultan Hamit, mücadeleyi göze almıştı. Ve bu mücadeleyi, silâh kuvvetile değil; büyük devletler üzerinde tesir husule getirmek suretile yapmayı kararlaştırdı. Ve derhal diplomasi muhabereye başladı.

Bir taraftan bu muhabere, diğer taraftan da Giritteki kanlı mücadele 1896 senesine kadar, bütün şiddetile devam etti. Sultan Hamit, en güvendiği adamları - vali ve kumandan olarak - Giride gönderdi. Fakat, hâdisatın önüne geçemedi. Çünkü Yunanistanın teşvikinden ve Avrupa devletlerinin himayesinden şımarmış olan Girit âsileri, artık son kararlarını vermişler.. ve bu kararın tatbiki için de, oradaki islâm unsurunu imhaya girişmişlerdi.

Vaziyet, cidden korkunç bir hal almıştı. Bu fecaat sahnesinin, kanlı manzarası karşısında, Avrupa devletlerinin düşünceleri de ikiye ayrılmıştı. Diplomatlar, Girit dağlarının etekleri altında kaynıyan müthiş volkanın, bütün Avrupayı da ateşe vermek ihtimallerinden korkmıya başlamışlardı.

Halbuki (Eterya) cemiyeti, artık şımarıklığın son derecesini gösteriyordu. Her gün, Atinada ve Pirede mitingler tertip ettiriyor.. Yunanistanın her tarafından:

— Giridi isteriz.

Feryatları yükseliyordu.

Vaziyet o kadar vahamet kesbediyordu ki, neticeden Kral bile korkuyor, bu yaygaralara nihayet verilmesini tavsiye ediyordu. Kralın bu tavsiyesi, komitecileri fena halde hiddetlendirdi. Kral aleyhinde de bir takım tehditkâr feryatlar yükseldi. Tac ve tahtı tehlikeye giren Kral, sükûtu tercih etti. Hattâ, artık cüretin son haddine varan (Eterya) cıların talebi üzerine, (11 şubat 1896 gecesi) bütün Yunan torpidolarile Giride gidecek olan (Prens Jorju) u bizzat teşyi etmiye bile muvafakat gösterdi.

Kral ile Kraliçe, açık bir arabaya binmiş oldukları halde saray kapısından çıktılar. Halk tarafından:

— Zito!...

Nâralarile karşılandılar. Fakat Kral ile Kraliçe, bu alkış seslerini memnuniyetle karşılayacak halde değillerdi. Henüz saraydan çıkmadan evvel, sarayın kilisesinde, Prens Jorjun selâmeti namına yapılan ruhanî âyinde hıçkıra hıçkıra ağlıyarak Kraliçenin çehresindeki derin teessür eserleri bile henüz geçmemişti.

Prens Jorj, torpido filosunun başına geçerek (Serigo) adası istikametine doğru hareket etti. Sultan Hamit bunu haber alır almaz son derece müteessir olarak:

— Ben de yarın, Giride bir ordu şevkine başlıyorum.

Diye, bütün İstanbuldaki Sefirlere haber gönderdi... Derhal sefirlerle, Avrupa siyaset merkezleri arasında telâşlı bir muhabere başladı' Sultan Hamidin gösterdiği celâdet ve tehdit işe yaradı. Torpido filosunun, derhal geri aldırılması için, Yunanistana ihtar telgrafları yağmıya başladı.

Eterya, bunlara ehemmiyet vermedi, buna da kanaat etmiyerek Vasos) isminde bir Miralay; üç bin asker, iki batarya top ve beş bin kat elbise ile Giride gönderdi. Bu elbseler, derhal oradaki âsilere giydirilecek, böylece âsilere (asker) süsü verilecekti... Bu meselede en dikkate şayan olan cihet şurasıdır ki, Miralay Vasos denize açılıncaya kadar Yunanistan haricine hiçbir telgraf çektirilmemiş; Girit adasındaki islâm muhitlerini kana boyamıya giden bu adamın hareketi, büyük bir maharetle gizlenmişti.

(Vasos) cidden büyük cüret gösterdi. Giride ayak basar basmaz:

(Adayı Kral namına işgal ediyorum. İcap eden memurlar gelinceye kadar, vaziyeti ben idare edeceğim).

Diye bir beyanname neşretti.

Vasosun bu beyannamesi, Girit âsilerini çıldırtacak kadar sevinç husule getirdi. Derhal islâm köylerine hücum edildi. Bıçak ve kurşundan kurtulabilen islâmlar, kalelerde bulunan şehirlere iltica ettiler. Ve ecnebi gemilerinden karaya çıkarılmış olan askerler tarafından muhafaza edildiler.

Artık, ok yaydan çıkıyordu. (Eterya) nın teşvikile, Yunanistanın her köşesinden, (Yaşasın harp!...) nâraları yükseliyordu.

***

(93 — Rus harbi) nden gözü yılmış olan Sultan Hamit, harpten son derecede çekiniyordu, vaziyeti, tehditlerle idare ediyordu. Gariptir ki, bu tehditlerine de Avrupalıları inandırıyordu. 1897 senesinde, İstanbulda bulunan Sefirler Babıâliye bir nota verdiler: Giridin Yunanlılar tarafından işgaline katiyen muvafakat edilmiyeceğini bildirdiler. Ve büyük Avrupa devletleri, Giride derhal altışar yüz asker gönderdiler. Evvelce gemilerden karaya çıkarılmış olan askerlerini takviye ettiler. Sonra da, (Cezireyi tahrip eden fenalıkların önünü almak için, Giride (muhtariyet) verilmesi) ni müzakereye giriştiler.

Sultan Hamit daha fazla kan dökülmesine sebep olmamak için bu teklifi kabul etti. Şu beyaname, resmen ilân edildi:

(Tahtı hâkimiyeti Hazreti Padişahide kalmak üzere, Giride muhtariyeti idare ihsan buyurulduğundan ilânı keyfiyete iptidar olunur. — 7 Mart 1313 —)

Bu hareket, Avrupa siyaset âlemini sevindirdi. Çünkü, gösterilen hüsnü niyet ile, büyük bir felâketin önüne geçilmek istenilmişti... Fakat (Eterya) şımarıklığının önüne geçilememişti. Ve şimdi, Tsalya hudutlarında derhal tahşidat başlamakla beraber, Kral cebren kiliseye sürüklendi. Yapılan ruhanî âyinde, (harp) takdis edilerek:

— Harp isteriz.

Nâraları, daha çılgın bir kasırga halinde, Akropolün semalarında yükseldi.

Sultan Hamit, harbi güçlükle kabul etti. Fakat kabul ettikten sonra da, kazanmak için büyük bir faaliyete geçti... Türk ordusu, kıymetli cevherini gösterdi. İlk tarruza başlıyan Yunan kuvvetlerine mukabeleye geçen Türk kıtaları, on dokuz gün zarfında, (Atina) kapılarına dayanıyordu. Eğer (Çar) ın hemşiresi olan Kraliçenin göz yaşlarile vaki olan istirhamı müessir olmasaydı, Türk ordusunun zafer sancakları, Akropolün üzerinde bir daha temevvüç edecekti.

(Etiniki Eterya) millet ve memleketini zorla harbe sürüklemiş; fakat en küçük bir muvaffakiyet gösteremiyerek mağlûbiyeti kabul eylemişti... Vakıâ, Giride muhtariyet verilmesi üzerine, oradaki Türk askerleri çekilmişti. Lâkin, Girit kalelerinin üzerinde dalgalanan Türk bayrağı yarım parmak bile indirilememişti.

***

Bu vaziyet, Meşrutiyetin ilânına kadar devam etti. (Bosna - Hersek)

(Devamı sahife 6, sütun 5 de)

Vilhelmin vefatı münasebetile

Tarihin en büyük düğünü nasıl oldu?

Vilhelmin İstanbulu ziyareti — Kırılan pot — Mahmut Muhtar Paşa ile Çar Nikolanın görüşmeleri — Alman donanması ve bir harp tehlikesi.

YAZAN: Galip Kemali Söylemezoğlu

Azamet, haşmet ve kudreti-ni idrak ettiğimiz, geçmiş devrin dört büyük imparatorundan biri daha bu fâni âleme gözlerini kapadı!

Vilhelm, küçük yaşından itibaren, tahsil ve terbiyesine son derecede itina edilmiş, askerî, mülkî, siyasî müktesebatını devlet dairelerinde bilfiil staj yapmak suretile amelî sahada da genişletmiş olmakla, zamanın hükümdarları arasında - ceman yekûn - hakikaten mümtaz bir şima idi. İmparatorluğu kuran ihtiyar Vilhelm ile üç ay kadar saltanat süren babası hesaba katılmamak şartile Almanyanın hakikî ilk imparatoru olarak onun sayılması lâzımgelir. Büyük Frederik zamanında başlıyan Türk-Prusya dostluğunun kıymetini takdir etmek zekâsını gösteren Vilhelm, Avrupa hükümdarlarile tanışmak üzere yaptığı seyahatlerin birisini de o zamanın Osmanlı devleti imparatoruna tahsis ederek, 1889 da, İstanbula gelmiş ve Abdülhamidin müstebidane idaresine ağzının suyu akarak «işte imparator dediğin böyle olur!» diyip Berline döndükten sonra biçimine getirip koca Bismarkı istifaya davet etmişti!

Garip ve meşhurdur ki, Vilhelm tahta çıktıktan sonra o zamanlar feveran halinde bulunan Sosyalistlere karşı müsaadekârane davranarak açık fikirliliği ve modern bir içtimacı olduğunu isbat etmek için bir takım tedbirler almak istediği zaman, Bismark onu itidale davet etmiş ve fartı gayretin muzir olacağını anlatmak üzere: «Le mieux est l'ennemi du bien!» hikmetini savurmuş tu Otuz sene sonra da hakikate, imparator - vaktile fazla himayetkâr davranrığı - sosyalistlerin kurbanı olarak taht ve tacını terketmiye mecbur olmuştu. Şunu itiraf etmek lâzımdır ki otuz sene süren müddeti saltanatı zamanında, Almanya hakikaten Avrupanın her bakımdan en ileri gitmiş, en müreffeh ve mesut büyük devletlerinden biri olmuştur. Almanyayı yıkan, İngiltereyi kuşkulandıracak derecede bir donanma meydana getirmek gayretidir. Vilhelm her şeyi ve her şeyin iyisini bilmek iddiasında bulunduğu ve hakikaten de mem leketinde pek büyük bir ilerileme hareketine delâlet eylemek kasdında olduğu için, bizzat kendi elile İngiliz ve Alman donanmalarının sayısını ve hacmini gösterir bir tablo tersim ederek, altına kendi imzasile: «İşte Alman donanması bu dereceye çıkmalıdır!» yazılı binlerce kopyesini bütün mekteplere, devlet dairelerine, Belediyelere astırmıştı. Hakikaten de Alman donanması, bir çok fedakârlıklar pahasına hatırı sayılır bir derecede kuvvetlenmiye başlamıştı. O derecede ki 1912-13 de Berlin Sefaretimiz Müsteşarı bulunduğum sırada, Almanya ile bir nisbet tayini için Lord Haldan Berline gelmiş, fakat sağlam ve her iki tarafı tatmin edebilecek bir formül bulunamamıştı. O sırada sefarette verilen bir öğle ziyafetinde, Dresdner Bank müdürlerinden birisi de davetli bulunuyordu. Sofrada yanyana idik. Tabiî bu müzakerelerden bahsettik. Ben imparatorun Almanyaya büyük bir donanma kazandırdığını takdirkârane bir surette söylüyordum. Müdür cevaben: «Evet! İmparatorun bu bapta çok büyük bir himmet ve gayreti vardır. Fakat, donanmamız büyüdükçe, İngiltere ile aramız o nisbette açılacak, ve nihayet mucibi felâketimiz olacaktır!» demişti. Hakikaten de öyle oldu. Amiral Tirpitz'in yorulmak bilmez gayretile ortaya çıkan Alman donanması, %50 nisbetinde bile olmadığı halde İngiltereyi telâşa düşürdü ve nihayet 1914 harbini ve 1918 felâketini doğurdu.

Balkan harbi esnasında maruf ve cesur kumandanlarımızdan Mahmut Muhtar Paşa, Çatalca önünde yaralandığından, hem tedavi, hem istirahat için Berline Büyük Elçi tayin edilmişti. Muhtar Paşanın tahsili Almanyada olduğundan, veliahdlik zamanında Vilhelmin, liva bulunduğu alayda vazife almıştı. İmparatorla pek ziyade hususiyeti vardı. Hattâ Vilhelmin jübilesine tesadüf eden akşam - ki ben Yunanlılar ile mahrem bir ittifak akdi için Atinaya gönderilmek üzere Sadrazam Sait Halim Paşa merhum tarafından müstacelen İstanbula davet edilmiştim - askerî gazinoda alelûsul sabaha kadar bütün zabitan ile karşılıklı bira içmişlerdi (1). İmparatorun, frenk tâbiri mucibince büyük bir «gaffeur» - pot kırıcı - olduğu meşhurdur. Nitekim, hiç unutamam; Mahmut Muhtar Paşa ile itimatnamesini takdim etmek üzere Potsdamdaki yeni saraya gitmiştik. Paşa alelûsul evvelâ yalnız olarak imparatorun huzuruna kabul olunarak «name» leri verdi. Biraz sonra imparatorla birlikte bizim bulunduğumuz salona geldiler. Teşrifat kaidesine tevfikan sıra ile sefaret heyetini imparatora takdim etti. İmparator da bizimle biraz görüştükten sonra «geliniz sizi imparaoriçeye takdim edeyim» diyerek hepimizi bir basamakla çıkılan yanındaki sola doğru uzamış büyük yazı odasına götürdü. Ayakta duran imparatoriçeye bizi takdim etti. Bir aralık odanın nihayetine baktım. Büyük bir sehpa üzerinde Balkanlar haritası asılı duruyor, ve bayraklarla muhasım orduların vaziyetleri işaret edilmiş bulunuyordu ki pek tabiî bir şeydi. Yalnız, hiç te vaziyete uygun olmıyan bir şey var idiyse, o da: İmparatorun yazı masası üzerinde gümüş bir çerçeve içinde, o tarihte - sırf kendi hatalarımız yüzünden - Çatalcaya kadar yanaşmış bulunan Bulgar orduları kralı Ferdinandın kocaman üniformalı bir fotoğrafisi, inadına gibi, bizim tarafa doğru çevrilmiş duruyordu!...

Ve kış imparatorun biricik kızı Prenses Louise'in düğünü olmuştu. Dünyada artık bir daha emsali görülemiyecek merasim yapıldı. Rusya Çarı İkinci Nikola, İngiltere Kralı Beşinci Jorjun da hazır bulundukları bu merasim pek parlak oldu. Bir gün sabahtan gece yarısına kadar üniforma sırtımızdan çıkmadı. Sabahleyin, saray kilisesinde nikâh merasimi yapıldı. Ondan sonra, taht salonuna indik. Sefirleri imparator misafirlerine takdim etti. Burada zavallı İmparator Nikola biraz şaşkınlık göstermişti. İmpator: «Türk Büyük Elçisi General Mahmut Muhtar !» diye takdim edince, Nikola, Muhtar Paşaya: «Bir General Mahmut Muhtar vardı. Geçende yaralanmıştı. O nerededir?» deyice, Muhtar Paşa: «Haşmetmaab! İsmimi unutmamış olduğunuzdan dolayı müftehir ve minnettarım!» cevabını vermişti.

Akşam Berlindeki sarayda sekiz yüz kişilik bir ziyafet verildi. ve an'ane veçhile hanedanın «cave» inden çıkarılma, dört yüz senelik şaraptan birer kadeh ikram olundu. Gece de büyük tarihî salonda bir baloda bulunduk. Yine Hohenzollern hanedanının an'anesine tevfikan, «dans seaux candélabres» temsil edildi. Balo başlamadan evvel, salonun dip kapısından önde asasile baş mabeyinci eski kıyafetile ilerledi. Arkasından ellerinde sekiz mumlu şamdanlar tutan iki mabeyinci, onların arkasından da bir düzine «page» ve bir o kadar da pembe elbiseli demoiselles d'honneur, salona girip «menuet» oynıyarak imparatorların ve kralların bulunduğu tahtın yanına kadar geldiler. Gelin hanım Rusya Çarile, damad bey de kayın validesile kafileye katıldılar.

Salonun mahut kapısına gelince, tekrar kapı açıldı. Bu sefer, ayni şekilde, fakat havaî mavi elbiseler giymiş demoiselles d'honneurler içeri girerek tahtın yanına geldikleri zaman gelin hanıma İngiliz kralı kolunu vererek dansettiler. En nihayette Vilhelm kızı ile bir devir yaptı idi. Ertesi gece sarayın yanındaki Fredrik zamanından kalma küçük operada «Walkyrie» piyesi oynandı. Bütün tiyatro baştan aşağı kırmızı gül ile süslenmiş, cennetten nümune bir manzara arzediyordu. Bir perdede imparatorun Korfu adasındaki Achileou kasrının tekmil manzaraları en maruf ressamlar tarafından «rouleau» halinde tersim edilmiş olarak gözümüzün önünden geçti...

Şimdi gözümün önünden o göz ler kamaştırıcı manzaralar ile beraber bütün 1914-20 vakayii bütün canile kanile geçti! Gayri ihtiyarî olarak tâ 1870 den Versailles sarayında başlayıp 49 yıl sonra yine orada tarihe karışan Almanya imparatorluğu gözümün önüne geldi. Koca imparatorluk o azamet ve haşmetile yarım asırda çökmüştü!! Fakat onun karşısında demokrasiliği temsil eden ve hasmına yarım asır içinde diz çöktürmiye muvaffak olan Fransız Cümhuriyeti de yetmiş senede göçmüştür! Bundaki hikmet nedir? Onu: «Her şeyi bilirim, her şeyin en iyisini yaparım» iddiasında bulunmuş olan müteveffa imparatordan, ve «kuvvetle, kanunu tabiat bile hüküm altına alınabilir!» iddiasında bulunan ve bugünkü faciaların, sırf hırsı intikam sevkile, mü sebbibi bulunan Clémanceau'dan sormak lâzımdır! Bütün insani - yet için pek acı olan bu tecrübeden sonra ümit ve temenni edelim ki, bugün dünya mukadderatına hâkim mevkiinde bulunanlar, akıl, mantık ve tecrübe ile imkânları telif ederek ef'al ve hareketlerinde kendileri için de, dünya için de muvazeneli hareket ederek, binlerce yıllık insaniyeti ve bunca emekle meydana çıkmış medeniyeti mahvolmaktan bir an evvel kurtarırlar.

Dünyada gayri mümkün yok tur! Fakat ebediyet de yoktur! Normal hayat vardır. Bütün marifet o normal hayatı tanzim ederek, harikulâdeliklerden kaçınmak, ve o hayatı devam ettirebilmektedir.

GALİP KEMALİ SÖYLEMEZOĞLU

(1) **Bu jübile münasebetile Sultan Reşad tarafından İmparatora koyu lâciverd zemin üzerine gayet nefis büyük ve çok kıymettar bir acem halısı hediye edilmişti.**

GAZİANTEP müdafaası

Büyük röportaj : 7 — Ali Enver TOKSOY

Teslim bayrağı yerine şanlı Türk bayrağı çekildi

Antep tarihinin ikinci devresi başlamış, müteaddit batarya ve ağır harp malzemesini hâmil büyük bir düşman kolunun Albay Anderya komutasında şehre girişi, Gazi yurdun Fransızlar tarafından ikinci defa muhasarasını intaç etmişti. Bu esnada düşman takviye kollarını hırpalamak üzere müfrezesile birlikte hariçte bulunan mıntaka komutanı da şehre girememiş ve bu suretle müdafiler başsız ve komutasız kalmışlardı.

İyi bir tesadüf eseri olarak, Suriyede yaptığı teşkilât hakkında Büyük Kurtarıcı ile muhabere etmek üzere Antebe gelmiş olan bay Ali Şefik Özdemir de o günlerde şehirde bulunuyordu. Yüksek bir idare ve mücadele kabiliyetine malik bulunduğu heyeti merkeziye azasınca da malûm olan bu zat, yapılan teklifi kabul ile etrafı şehir cepheler komutanlığı vazifesine başladı.

Bu sırada Türk kuvvetleri bay Kâmil Yıldırım komutasındaki 350 mevcutlu Yıldırım taburu ile ekserisi silâhsız olmak üzere 600 semt efradından ibaretti. Buna mukabil düşman mevcudu; yedi tabur piyade, bir tabur süvari muhtelif çapta toplarla mücehhez dört batarya ve bir makineli tüfek bölüğünü ihtiva eyliyecek surette muazzam bir yekûna varmaktaydı. 3-5 günlük mütareke devresinde olmaz yalancılığı irtikâpla büyük bir Türk dostu kesilen ve fakat her harp başlangıcında mahzen ve bodrumlarında gizli silâhlarile karşımıza çıkan ve pek tabii olarak bu defasında da öyle yapan Ermeniler bu miktara dahil değildir.

Kolonel Anderya kıtasile vaziyetini düzelten düşman, derhal ağır ve hafif toplarla şehri bombardımana başladı. Öğleye kadar devam eden bu döğüşü müteakip şehrin şark methalinde eli beyaz bayraklı bir posta göründü. Abadi ve Anderya imzalarını taşıyan ve mütehakkim bir lisanla mutasarrıflığa hitap eden bir ültimatom getirmişti. 50-60 mermi ile Türk savletinin kırılacağını ve müdafilerin nevmidiye düşeceğini uman bu betbahtların imzaladıkları ültimatom şu meal ve hulâsada idi:

1— Sevr muahedesi Antebi Fransız mandası altına vazetmiştir.

2 — Antep mutasarrıfı ile şehirdeki Türk memurları ve âyanı ve Kuvayı Milliye komutanı bugün (11 Ağustos 920) saat 17 de arzı mutavaat etmek üzere Fransız karargâhına geleceklerdir.

3 — Şehirde bulunan bütün silâhlılar (asker, jandarma, polis) harp esiri olarak Fransızlara teslim edilecektir.

4 — Antep müdafaası Fransızlara birçok zayiat verdirmiş ve mühim masraflar ihtiyar ettirmiş olduğundan tazminat olmak üzere bir buçuk milyon altın lira verilecektir.

5 — Bu şerait ifa edilmediği takdirde şehir büyük çaplı toplarla tahrip ve hücumu cebrî icrasiyle zaptolunacak ve bu sureti hareketten dolayı dökülecek kanların ve yapılacak katliâmların mesuliyeti müdafiine râci olacaktır.

Verilen cevap şu meal ve hulâsada idi:

1 — Antebin Fransız mandası altına girdiğini bilmiyoruz. Bu hususta hükûmetimizden resmî tebligat almak üzere mühletin uzatılmast lâzımdır.

2 — Özyurtlarını müdafaa eden Antepliler sizden zelilâne af istemek tense siperleri altında kalarak ölmeyi şeref addederler.

3 — Antep halkı ya vatanını kurtarmıya veya ölmiye azmetmiştir. Binaenaleyh Antepte taş taş üstünde kaldtkça ve bir tek Anteplî sağ bulundukça bu kasabaya katiyen giremiyeceksiniz.

Hiç beklemediği bu cevap karşısında hiddete gelen düşman, şehri büyük ve küçük çaptaki toplarile fasılasız olarak bombardımana başladı. Bunlar arasında bilhassa 15,5 luk obüsler fazla tahribata sebep oluyor, bir mermi iki katlı kârgir bir binayı tamamile uçuruyor, her saniye bir ev yıkıyor, her topla bir ocak sönüyor ve bu yakıp yıkılan mebaninin, havada yüzen enkazına insan cesetlerinin de karıştığı görülüyordu. 24 saat süren bu cehennemî bombardımana rağmen kahraman Antep müdafileri ve yedisinden yetmişine kadar kadın, erkek bütün Antep halkı gündüzü ve geceyi şehir etrafında tahkimat yapmakla, geçirdi ve düşman tarafından bombardımanı müteakip gece yarısı yapılan şiddetli bir taarruzu daha anında püskürtmiye muvaffak oldu.

Yüzlerce insanın şahadeti ve binlerce yapının yerle bir oluşu karşısında Türklerin artık baş eğeceklerini sanan koloneller ikinci bir ültimatomla; derhal teslim olunduğu takdirde tazminattan vazgeçeceğini bildiriyor ve buna işaret olmak üzere kalenin Fransız karargâhına nazır burcuna beyaz bir bayrak çekilmesini istiyorlardı. Ne acı bir tecellidir ki, ayni zamanda Ermenilerden de şu mealde bir tehdit mektubu alınmıştı:

«Bugün akşama kadar siz Türkler bilâ kaydü şart Fransız kuvayı işgaliyesine teslimi silâh etmezseniz, biz Ermeniler, bu teslim şeraitini size kabul ettirmek üzere bu akşamdan itibaren bütün kuvvetlerimizle tekrar babı muhasamayı açmayı kendimiz için pek zaruri telâkki ediyoruz.»

Mukavemet ve müdafaayı devam ettirmiye kifayet edecek nisbette cephane yoktu. Esasen bu ihtiyaç yaşları onla on beş arasındaki fedailer vasıtasile hariçten tedarik ediliyordu. Müdafilerin çoğu silâhsızdı. Şehir muhasara altında bulunduğu cihetle hariçten iaşe temini de imkânsızdı.

Hükûmet ve parti erkânile heyeti merkeziye azası ve müdafaa komutanı Karatarla camiinde bir içtima akdettiler. Müdafilerle büyük bir halk kitlesinin de iştirak ettiği bu toplantıda ültimatomlar okunarak umumî vaziyet gözden geçirildi.

Binlerce ve binlerce insanın hınca hınç doldurduğu avluda yalnız derin bir heyecan, verilecek tarihî kararın manevî azameti hüküm sürüyordu. Nihayet, bütün gözlerin heyecandan yaşardığı ve bu muazzam kitlenin bir tek vücut halinde kükrediği mehip an geldi.

— Harp edeceğiz. Her şeye, her türlü mahrumiyetlere, bütün imkânsızlıklara rağmen harp edeceğiz. Bir tekimiz hayatta kaldıkça ve bir tek binamız sağlam bulundukça düşman Antebe giremiyecektir.

Ne kutsî ve millî bir tablo husule gelmişti?

Düşmana; Verdünün Fransızlar için ne ise Antebin de Türkler için o olduğu cevabı verildi ve kalenin Fransız karargâhına nazır olan burcuna beyaz bir teslim bezi yerine büyük kıtada bir Türk bayrağı çekildi.

İTALYANLAR Ben ölmedim

Büyük casus romanı: 58 — Nakleden: *Cim. Mim*

Universul gazetesi 200.000 e yakın satıyor, bu gazetenin temayülleri pek belli reğil, Anonim bir şirket olduğu için, sağı solu kırmadan ve herkesin kanaatlerine hürmet ederek iş görmek istiyor.

Diğer gazetelerin satışları da fena değil, en kötüsü 50 bin satıyor. Halk köylerde bile politika yapıyor, politikanın merkezi klüpler ve kahveler... Rumanyadaki matbuatın üzerindeki yahudi nüfuzunu kırmak istemişlerse de muvaffak olamamışlardır. Zahirde yahudiler ortadan çekilmiş gibi görünmüşler, fakat servetlerinin hâkimiyetini idame eylemiye muvaffak olmuşlardır.

Eskiden Genç Hıristiyanlar Cemiyeti ismi altında ve âdeta Demirmuhafızların hücum taburları gibi faaliyet gösteren bir teşkilât vardı. Bunlar Yahudilerle mücadele ediyorlardı. İstiyorlardı ki, âmme hizmetlerinden Yahudiler çekilsinler, Yahudi gazeteci, Yahudi memur, Yahudi mebus ve nazır olmasın! Yine bunlar; Üniversitedeki Yahudi talebesinin miktarını nüfus nisbeti boyunca tahdit etmek istiyorlardı. Son zamanlarda Transilvanyada Macar tahrikâtının artmış olduğunu, yine Dimitresku söylemişti. Onun ifdelerine nazaran hususî teşekküller, hükûmeti zayıf görerek büyük faaliyet gösteriyorlar ve Rumanyalıları içerden vuruyorlardı.

Hakikî Rumanyalı münkesirdi. Memlekette umumî bir memnuniyetsizlik hüküm sürüyordu.

Söz Ritter'e intikal etti. Berlinde Orali'nin nasıl çift ajan olarak çalıştığını bildiğim için, Ritter'den de şüpheleniyordum. Dimitresku'dan onun hakkında malûmat almak istedim:

— Bu Ritter hakkında bana biraz malûmat verir misiniz? dedim.

Dimitresku:

— O... dedi, müthiş adamdır... Yani size dersem ki parmağının üzerinde bütün dünyayi oynatabilir, inanınız. Oynatır mı oynatır...

Evvelâ fevkalâde soğukkanlıdır. Sonra, fevkalâde ruhiyatçıdır. Bir insanın yüzüne bakmakla hükmünü verir ve işin asıl garibi hükmünde yanılmaz ve şaşmaz.

Umumî Harpte uzun tecrübeler görmüş eski bir istihbarat zabitidir. Hindistanda bulunmuştur, o zaman mükemmel bir Budist olmuştu. Mısırda, Suriyede, Arabistanda ve Umumî Harpte Almanyanın göbeğinde, Berlinde çalışmıştır.

Asıl isminin ne olduğunu kimse bilmiyor. Şimdi Ritter diyoruz, fakat tzanediyorum ki o da, anne ve babasının koyduğu ismi hatırlamıyacak kadar şekil değiştirmiştir.

Ritter İngiliz Entelicens Servisinin gözbebeklerinden birdir... Size bazı maceralarını anlatmak isterdim.

Ben yalnız dinliyordum... Sükûtu bozdum ve sordum:

— Burada beraber çalışacağımız elemanlar çok mu, kuvvetli miyiz?

(Devamı var)

Yarın

40 Türk, Fransız Menil taburunu nasıl esir almıştı?

Yazan: Ömer Kemal Ağar

Günün yazısı

"Vaziyetten memnun olabiliriz, fakat sevinç sırası değildir!,,

(Başmakaleden devam)

davranmayı tercih ediyor ve onun için de «Fakat sevinç sırası değildir, hâdisenin Almanlar üzerinde yapacağı akisleri bilmiyoruz» diyor.

Hakikaten bugünlerde bütün dünyanın en ziyade merak ve heyecanla beklediği şey de, Mihver devletlerinin artık girişmeleri pek yakın olması lâzım gelen yeni hareketlerdir. M. Hitler ile M. Mussolini arasında vuku bulan mülâkattanberi bir hayli zaman geçti. O mülâkatta şüphesiz bir takım mühim kararlar ittihaz edilmişti. Dünya, bu kararlardan çıkacak neticeyi ve Mihver devletlerinin yeni ve büyük bir hamlesini beklerken bilâkis bu defa İngilizlerin bir teşbbüse giriştiklerine şahit oldu.

Almanyanın, Suriye istilâsı karşısında elân sükût etmekte ve hareketsiz durmakta olmasının elbet bir mânası vardır. Nitekim M. Churchill de bilhassa bu mâna üzerinde durmak ve «Sevinelim, fakat sonunu da bekliyelim» demek ihtiyacını duymaktadır.

Zaten dün de bizim bu sütunlarda, «Suriye istilâsı hareketini yalnız bir taraflı olarak muhakeme etmek doğru değildir» demek ten maksadımız bu idi. İki taraf dünya sahnesi üzerinde çok büyük ve çok kanlı bir imtihana çıkmışlardır. Bir taraf bir taş sürünce arkasından diğer taraf da istese de, istemese de, esas plânına uygun olsa da olmasa da mukabil bir taş sürmek mecburiyetinde bulunuyor.

İşte şimdi herkesin büyük heyecanla beklediği şey de, bu taşın nasıl ve nereden sürüleceği ve bilhassa kimin başına düşeceğidir.

TASVİRİ EFKÂR

Avam Kamarasında

Churchill'in beyanatı

(Başlarafı 3 üncü sahifede)

uğu gibi muvaffakiyetsizliklerde de halisane ve arkadaşça tutar.

Tayin tafsilâtına girmek imkânsızdır ve geçen harpte 40,000, 50,000. yetmiş bin askere mal olan ve vahim hatâlar işlenilen muharebelerde -bir günlük muharebelerden bahsediyorum- Avam Kamarasında hükûmeti tenkit mevzuu olduğunu asla hatırlamıyorum. Ancak siyasete taallük eden büyük sevkulceyş meseleleri mevzuubahs olduğu vakittir ki nihaî bir fikir edinmiye çalışmamız münasip olur.

Mağlûbiyet acıdır ve izahı boştur

Mağlûbiyet acıdır ve bir mağlûbiyeti izah etmiye çalışmak boştur. İnsanlar mağlûbiyeti ve onun izahını ne kadar makul olursa olsun yapılmasını sevmezler. Mağlûbiyete verilecek yegâne cevap bir muzafferiyettir. Eğer bir hükûmet muharebe zamanında, nihayet zaferi temin edemiyeceği intibaını verirse, yapacağı izahlara kim aldırış eder? Daha iyi iş görecek bir başkasını bulabileceğinize eminseniz hükûmetin çekilmesi lâzımdır. Fakat hiçbir hükûmet sağlam ve müstakar esaslara dayanamazsa harbi idare edemez. Nasıl ki bir gemide hava şartları iyileşinceye kadar fırtınayı atlatabilmek için sağlam ve müstakar olması icap eder.

(Anadolu ajansı Churchill'in nutku nu da bugün bitirememiş ve anlaşılan devamını yarına bırakmıştır. Binaenaleyh bu mühim beyanatı bir defa daha natamam olarak vermek mecburiyetinde kalıyoruz).

Almanların Kıbrısa hücumu haberi

(1 inci sahifeden devam)

Alman ve İtalyan hava kuvvetlerinin Kıbrısa taarruz ettikleri hakkında düşman kontrolü altında bulunan bir radyo istasyonu tarafından verilen haber teeyyüt etmemiştir. Londrada beyan edildiğine göre, bbyle bir hücum yapıldığı zannını doğuracak ortada hiçbir sebep yoktur.

Batavia görüşmeleri

Tokyo 11 (A.A.) — Bataviadan Domei ajansına bildirildiğine gbre, Japon heyeti reisi Yoşizava yanında başkonsolos İşizava olduğu halde Holanda Hindistanı iktısat işleri müdü Van Mooku ziyaret etmiş ve 6 haziranda Holanda Hindistanı hükûmeti tarafından Japonyaya verilen muhtıranın muhtelif noktaları hakkında mütemmi izahat istemiştir.

Alman tayyarelerinin hücumu

Londra 11 (A.A.) — Bu sabah neşredilen Hava Nezaretinin resm) tebliğinde Alman tayyarelerinin dün gece İngiltere üzerindeki faaliyetlerinin ehemmiyetsiz olduğu kaydedilmektedir.

Alman tayyareleri cenubî Galyaletine ve İngilterenin cenubu şarkisinde bir noktaya bombalar atmışlardır. Bir miktar hasar, bir kaç ölü ve yaralı vardır.

HARİCÎ HABERLER

da ve denizde kahramanca çarpıştıkları bir sene. Bologna Faşizm zimamdarlarına söylediğim nutukta, daima daha azimkâr arkadaşlara, bugünkü harbin mukadder olarak daima daha geniş safhalar gösterceğini telmih etmiştim. 18 teşrinisani ve 23 şubat nutuklarını hatırlarsınız. Harbin bu ilk 12 ayının bütün germüserdini yeniden bahis mevzuu etmek belki lüzumsuzdur. Teker teker hepimiz, bunları ferden ve hep birlikte yaşadık. Fakat sizlere, doğrudan doğruya, şubattanbri Arnavutluk cephesinde ve Afrika cephelerinde vukua gelmiş olan harp safahatını bildirmek isterim.

Yunanistanla hesaplaşmak icap ediyordu

Reddedilemez mahiyetteki vesikaların neşrinden sonra hiç kimse şüphe etmiyor ki İtalya ile Yunanistan arasında bir hesaplaşmaya varmak icap ediyordu. Atina gazeteleri nihayet, Yunan siyasetinin perde arkasında yaptığı caniyane manevraları ifşaya başlamıştır. 1940 ağustosundanberi, Yunanistanın hattâ zahirî bir bitaraflık bile muhafaza etmediğinin bürhanlarını elde etmiş bulunuyordum. Bu ay içinde, bir gerginlik devresi yaşandı ve bunu birkaç haftalık nisbî bir sükûn takip etti. Teşrinisanide, vaziyet yeniden hâdleşti. Bunun üzerine şuna kani oldum ki Yunanista, hakikate merkezî ve şarkî Akdenizde İngilterenin bir kilit mevkiini teşkil ediyordu. Ve bizzat Yugoslavya da iki yüzlü bir hattı hareket muhafaza eyliyordu. Yunan ve Yugoslav vaziyeti, korkunç sürprizleri bertaraf etmek için derhal bir hal suretine raptolunmasını icap ettiren bir mahiyet arzediyordu. Tarihin inkişafları hakkında hüküm vermek için hakikî kat'î unsuru teşkil eden «vâkıalar», noktai nazarımın doğru olduğunu tam surette isbat etmiştir.

Bu suretle, 15 teşrinievvelde tereddüde nihayet vermiye ve ay sonuna doğru muharebe meydanlarına inmiye müttefikan karar verildi.

İtalyan zayiatı

Harp harekâtında Arnavutlukta bulunan 4 üncü hava filosu 35 bin 79 saatlik uçuş yapmış, 4829 ton bomba atmış, 261 düşman tayyaresi düşürmüş, 118 düşman tayyaresini hasra uğratmış ve 700 bin mitralyöz mermisi kullanmıştır.

Bizim hava kuvvetlerimizin zayiatına gelince; 97 tayyaremiz düşürülmüş, 71 tayyaremiz hasara uğratılmış, 233 tayyarecimiz ölmüş veya kaybolmuş, 128 tayyarecimiz yaralanmıştır. 28 ilkteşrinden 31 mayısa kadar Yunanistana karşı yapılan harpte kara cephelerinde verdiğimiz telefat 13.502 dir. Hayatlarını vatan uğurund afeda etmiş olan bu şanlı askerlerimizin isimleri, mutadımız veçhile, her ay neşredilmiştir. Esir veya kayıp olarak gösterilenlerin mukaderatı kat'î olarak tayyün edinciye kadar bu rakam da kat'î mahiyetini muhafza edecektir. Yaralılarımızın miktarı 88.768 e baliğ olmuşutr. Bunlar şimdiye kadar neşredilen 7 listede gösterilmiştir. Bu rakam, gecikmiş malûmat neticesinde değişebilir.

Soğuklardan donanlara gelince: Birinci derce hafif, yani kısa bir tedavi ve istirahati müteakip tamamile iyileşen donuklar 45»4 kişidir. Kezalik tamamile iyileşen ikinci derecde donuklar 8592 kişiye baliğ olmuştur. Üçüncü ve en ağır derced donuklar 4391 kişi olup bunların da en büyük kısmı kurtarılmıştır.

1528 siyah gömlekli ölmüş, 3296 siyah gömlekli de yaralanmıştır. Arnavut müfrezelerinin zayiatı 59 ölü ve 68 yaralıdan ibarettir.

Yunanlıların yakikî zayiatını iblmiyorsak da vaziyete nazaran bizmkilerden çok olduğu muhakkaktır.

Yugoslavya meselesi

İtalyan kıtaları Yunan ordusunu tasfiye etmiye hazırlanırken Yugoslavya, bir hükûmet darbesile hakikî hissiyatını meydana koymuş ve Mihverin Yugoslavya ile harbetmesinin önüne geçilemiştir.

Mussolini, bundan sonra, Yunanistandaki askerî harekâtı bütün teferrüatile izah etmiş ve şöyle demiştir:

Mihver orduları yıldırım süratile müşterk bir hareket yapmışlardır. İkinci ordu askerlerimizin dayanıklılığını yöstererek Dalmaçya sahillerinden cebrî bir yürüyüşle Alplerden inerken Yunanlılar dümdar muharebeleri vererek çekilmişler ve Ulysse'in hilelerinden mülhem bir manevra ile Arnavutluk hududunda durarak Alman ordusuna mütareke teklif etmişler, fakat bize teklfi etmemişlerdir. Yunanlıları makul hareket

Yunanistan İtalyaya ilhak edildi

(1 inci sahifeden devam)

etmiye davet ettim. Bunun üzerine kayıtsız ve şartsız teslim oldular.

Yugoslavya ise hemen harekâtın akbinde metanetsizliğini, yattâ diyebilirim ki devlet teşkilâtının zâfını göstermiştir. Verasailles muahedesi sun'î bir surette münhasıran İtalya aleyhtarlığı yapması için imal edilmiş olan bu üçüncü müzayik devlet, ilk darbede kırıntı halinde dağılmıştır. Paris mahfillerinin ve Küçük Antantın yenilmezliği hakkıda şöhret sahibi ettikleri Yugoslav ordusu ilk harekât karşısıda erimşitir. Halbuki bir İsviçre gazetesi bu ordunun bütün dünyayı hayrete düşüreceğini yazıyordu.

İngilizler bazı muharebe meydanlarında gözükmüşlerse de bunlar da Alp tümenleri ve Von List'in zırhlı fırkaları karşısında çekilmişlerdir. Ayaklarının altında Yunan topraklarının ateş haline geldiğini gören İngilizler can çekişen Yunanistanı terketmişler ve bermutad deniz yolile kaçmışlardır. İngilizlerin Avrupadaki son üslerinden tardedilmesi, askerî ve siyasî bakımdan fevkalâde neticeler doğurmuştur.

Balkan haritasında yapılan mühim değişiklikler

Balkan yaritasında yapılan mühim değişiklikler

Filhakika bu neticeler, bu mıntakanın haritasında büyük değişiklikler meydana getirmiştir. Bu değişiklikler lehte olmuştur. Burada bilhassa herkesin ölçüsünü kullanarak adalete istinat eden meseleleri ekseriya karıştıran muhtelif unsurlar nazarı itibara alınarak makul ve rasyonel bir hal şekline doğru gidilmesi lâzımdır. Fakat burada her bakımdan mükemmel bir tesviye sureti bulmak mümkün olamadığından bun dan sonrası için kat'î ve mutlak prensiplerden vazgeçmek lâzım gelmektedir.

Bulgaristan, muhakak surette Bulgar olan Makedonyayı ve Ege denizinde mahreç bulmasına mâni olan garbî Trakyayı ilhak etmiştir.»

Arnavutluk, şimalde Kosova, cenupta Çamlık mıntakalarını alarak genişliyecektir.

Karadağı istiklâlini tekrar kazanarak İtalyan nüfuz dairesine girmiştir.

1916 danberi İtalya ile siyasî anlaşmaları bulunan Macaristan hudutlarını genişletmiştir. Almanya da soluna doğru genişliyerek hudutlarını Sava nehrinin ötesine geçirmiştir. Slovanyanın sair kısımları hususî rejlme tâbi bir İtalyan vilâyeti olmuştur.

Fakat en mühimi, Hırvat devletinin 10 asır sonra tekrar verilmesidir. Hırvatistanı yeniden ihya eden Ante Paveliçtir. Ante Paveliç, taraftarlarile birlikte 12 sene İtalyada sürgün kalmıştır.

Dalmaçya sahillerindeki bütün adaların ilhakı, yeni Spalato ve Cattaro vilâyetlerinin ihdası ve çok sadık ve eski Zara eyaletinin büyümesi Dalmayça meselesine bitmiş nazarile bakılabilir.

Bütün Yunanistan İtalyan kıtaları tarafından işgal edilecek

İsteseydik hudutlarımızı Velebitt dağlarından Arnavutluk Alplerine kadar ileri götürebilirdik. Fikrimce, bunu yapsaydık, hudutlarımız içine binlerce nüfus ve tabiatile bize hasım olan yabancı unsurlar sokarak bir hatâ işliyecektik.

Halbuki eski zamanlar tarihi ve bilhassa son zamanlar tarihi gösterdi ki devletlerin ırkî ve fikrî azamî bir birlik tahakkuk ettirmeleri ve ırk, millet ve devlet mefhumlarını bir noktada birleştirmeleri lâzımdır. Başka dil konuşan bir çok unsuları üstüne alan devletler, varlıklarını daimî bir buhran içinde geçirirler. Bazan yüksek sevkulceyş emniyeti sebebile böyle unsuların hudutlar içine alınmasının önüne geçilemez. O zaman bu unsular hakkında hususî bir muamele yapmak gerektir. Tabiî o takdirde bu unsurların devlete karşı mutlak surette sadık vatandaş olmaları şarttır. Esas olan şudur: Irk mevzuu ile coğrafi vaziyet telif edilmediği takdirde ırkın yerini değiştirmesi lâzım gelir. Ahali mübadelesi ve halkın bir kısmının hicret etmesi güzel bir usuldür. Çünkü bu suretle siyasî ve ırkî hudutlar telif edilmiş olmaktadır.

Alman Başkumandanlığı ile yapılan anlaşmalara göre, Atina da dahil olmak üzere bütün Yunanistan İtalyan kıtaları tarafından işgal edilecektir. Biz, mümkün olduğu kadar, Yunan milletinin sefaletini hafifletmiye çalışacağız. Yunanlıları bu sefalete atanlar Londradaki idarecileridir. Yunanistana karşı itti - haz edeceğimiz hattı harekete, bu memleketin İtalyanın Akdenizdeki hayat sahasına dahil bulunduğunu göz önünde tutacağız.

Şarkî Afrikadaki harekât

Şarkî Afrikaya gelince; Keren alındıktan sonra İngilizler, İtalyan Afrikası muharebelerinin fiilen bitmiş telâkki edilebileceğini müteaddit defa ilân etmişlerdi.

Fakat Kerenden sonra İngilizler, Ambaalagi mukavemetile karşılaştılar. Burada İtalyanların müdafaası, belki onuncu defa olarak destanî bir mahiyet almıştır. Dağlar ve çöller arasında binlerce kilometrelik bir sahada cereyan eden bu muharebeler Aosta Dükü, mensup olduğu Savoia hanedanına lâyık büyük bir şef olduğunu göstermiştir. Ambaalagiinin sukutundan sonra İngilizler, bir kere daha, her şeyin bittiğini ilân ettiler. Halbuki bu mıntakada muharebe hâlâ devam ediyor. Kıtalarımız İngilizleri üç mıntakada hâlâ uğraştırmaktadırlar. Bu mıntakalar şunlardır:

Dankalie, Yimma ve Gondar mezkûr havalide cereyan eden muharebelerin daha ne kadar devam edebileceği meçhuldür. Fakat mukavemetin beşerî imkânlar dahilinde bulunan en son hadde kadar idame edileceğinde hiç şüphe yoktur.

İngilizler ellerindeki vasıtaların çokluğundan ve üstünlüğünden istifade etmektedirler. Filhakika İngilizlerin iaşe imkânları fiilen hudutsuz denecek kadar boldur. Bundan başka İngilizler bizim müstemleke askerlerimizin zırhlı ve makineli vasıtalarla yapılan bu harbe ve bilhassa tayyare harbine karşı kâfi derecede hazırlanmamış olmalarından da istifde etmişlerdir. Biz, bu kıtları kuvvetli bir surette tensik edecek vakit bulamadık.

Ölüler intikamsız kalmıyacaklardır

Harp gayeleri bakımından bütün imparatorluğun İngilizler tarafından işgalile hiçbir kıymet ifade etmemektedir. Oradaki muharebeler münhasıran şahsî bir intikam mahiyeti arz etmekte olup harbin neticeleri üzerinde hiçbir tesiri olamıyacaktır. Bu, olsa, olsa İtalya ile İngilterenin arasındaki uçurumu biraz daha derinleştirecektir.

Nasıl ve ne zaman olacağını şimdi söyliyecek vaziyette bulunmamakla beraber, bir gün kanımızla sulanmış olan bu topraklara tekrar kavuşacağımızı katî bir lisanla beyan ediyorum. Çünkü biz bu topraklara, hastaneler, mektepler, evler, barajlar, fabrikalar ve büyük yollar yaparak bütün Afrikanın en mükemmel yerleri haline getirdik. Düşmanın makineli ve zırhlı kuvvetleri bizim yaptığımız yollar üzerindedir ki süratle yürümek imkânını bulmuştur. Ölüler, intikamsız kalamazlar ve kalmıyacaklardır.

(Anadolu ajansjı nutku bugün de bitiremediği için, ancak bu kadarını verebiliyoruz).

Fransızların mukavemeti fazlalaştı

(Birinci sahifeden devam)

Salı günü öğle üzeri Suriye arazisine duhul, en derin noktada 80 kilometre olmuştur. Eğer muhtemel olduğu üzere Lübnan sahil yolunu Akkâ - Şam büyük yoluna bağlıyan iltisak noktası müttefik kuvetler tarafınran ele geçirilirse, Merjayum, pek muhtemel olarak tecrit edilecektir. Fransız malı toplar iğtinam olunmuştur.

İngiliz subaylarının çok cesur bir harektte bulundukları bildirilmektedir. İngiliz subayları bir beyaz bayrakla Derraya doğru otomobille ilerlemişlerdir. Bir obüs otomobili harap etmiş, fakat buna rağmen sağ kurtulan subaylar otomobilden inmişler ve hedefe doğru sakin bir surette ilerliyerek oradaki Fransız subayını bulmuşlar ve bu Fransız subayı ile müzakereye başlamışlardır. Fakat Fransız subayı teslim olmayı redetmiştir. Bunun üzerine İngiliz kolu hücuma geçmiş ve Derra şehrini zaptetmiştir.

Müttefiklerin ileri istikameti

Kudüs, 11 (A.A.) — Kudüs adyosu, müttefiklerin Suriyedeki teakilerinden bahsederken ezcüm le demiştir ki:

Hâlâ iki müttefik kol, Sur'un öbür tarafında ilerlemektedir. Başka iki kol da Şamın cenubundan süratle ileri yürümektedir. Merkez kolu ise Merayum mıntakasında terakki etmektedir.

Başka kolların ileri unsurları Şama yalnız 15 kilometre mesafede bulunmaktadır.

Fransızlardan alınan esirler

Londra, 11 (A.A.) — Londranın salâhiyettli mahfillerinde beyan olunduğuna göre, Suriyedeki müttefik orducular hakkında bugün alınan haberler müteferriktir. Müttefik kıtalar araların da Tunuslu da olmak üzere bir kaç yüz Fransız esir almışlardır. Bunların harp etmeden mi teslim oldukları açıkça bilinmiyor. Fakat bunlardan bir miktarının Hür Fransız davasına taraftar oldukla rı anlaşılmaktadır. Hür Fransız kıtları Şamın cenubunda Kisvada bazı mukavemetle karşılaşıyorlar.

Alman İngiliz esirlerinin hayreti

Beyrut, 11 (A.A.) — Ofi aıansı bildiriyor:

General Dentz her sınıftan subayların ve askerlerin ateş hattındaki mükemmel vaziyetini bildirmekte ve alınan ilk İngiliz esirlerinin bekledikleri Almanların yerine Fransızlarla karşılaşmış olduklarından dolayı hayretlerini ifade etmekte olduklarını ilâve ey lemektedir.

Diğer taraftan bildirildiğine göre, geçen ilkteşrinde, Fransa Suriyede asayişi temin için oraya mütareke komisyonu ile yaptığı müzakereler neticesinde 10.000 asker göndermek istemiş, fakat İngilizler buna mâni olmuşlardır. Bu, İngiliz tecavüzünün tasarlanmış olduğuna yeni bir delildir.

Metulla bölgeside şiddetli çarpışmalar

Londra, 11 (A.A.) — Reuter'in Suriyedeki İngiliz ve İmparatorluk kuvvetleri nezdindeki hususî muhabiri bildiriyor:

Metulla bölgesinde düşman hâlâ mukavemet ediyor ve Klare, İngiliz topçusunun kuvvetli faaliyetine rağmen durmakta devam ediyor.

Kien kalesi halen İngilizlerin elindedir. Bizzat köyün içinde çarpışmalar olmakta ve burada Avustralya piyadesi Vichy kıtaları ile muharebe etmektedir.

Fransız kıtalarının mukavemeti

Londra, 11 (A.A.) — Öğrenildiğine göre, müttefik kuvvetler, Suriyede Vichy kıtalarının bir miktar mukavemetile karşılaşmışlardır. Bu mukavemet, tezahür ettiği muhtelif noktalara göre değişmektedir. Şu cihet, tebarüz ettirilmektedir ki Suriye seferini bir «yıldırım harbi» gibi telâkki etmek bir hatadır.

Fransızlar, bütün hücumların tardedildiğini söylüyorlar

Vichy, 11 (A.A.) — Ofi bildiriyor:

Dünkü gün Suriyedeki Fransız mukavemeti, bütün muharebe hattı üzerinde muvaffakiyetle fazlalaşmıştır. Vichy'deki hissiyet, vaziyetin çok şayanı memnuniyet olduğu merkezindedir. General Dentz, herkesin vazifesini yapmakta olduğunu ve maneviyatın mükemmel bulunduğunu bildirmektedir.

9 haziran askerî bilânçosu şudur:

Sahil ile Hermon dağı arasında bütün düşman hücumları geri püskürtülmüştür. Ve bütün Fransız mevzilei muhafaza edilmiştir. Hermon ile Cebelidürüz arasında, hasım durdurulmuştur. Fransızlar bazı noktalrda muvaffakiyetle mukabil hücum yapmışlardır.

Hava kuvvetleri, İngiliz kollarını şiddetle bombardıman etmişlerdir.

Çölde, Fırat üzerinde, yalnız dün, Fransızlarla bir İngiliz motörlü müfrezesi arasında temas tesis edilmiştir. İngiliz müfrezesine topçu müzaheret etmektedir.

İngiliz kayıpları hissedilir derecededir. 30 kadar tank tahrip edilmiş, 8 bombardıman tayyaresi düşürülmüştür.

Giridi nasıl kaybettik?

(Başlarafı 1 üncü sahifemizde)

in Avusturyaya ilhakı ve Bulgaristanda Krallık ilânı, (Eteryacılar) a yeniden cesaret verdi. Onlar da, Giridin ilhakını istediler.

Tabiîdir ki, İstanbul ve Selânikte buna derhal muhalefet gösterildi. İlk defa olarak (Hukuk mektebi) nde bir içtima akdedildi. Her avuç toprağı, Türk kanlarile yuğrulmuş olan adanın, Yunanistana ilhakına şiddetle muhalefete karar verildi. Fakat, inkılâbın gürültüleri, irtica hareketleri, saltanat tebeddülleri, fırka mücadeleleri alâkadar şahsiyetleri o kadar sersemletmişti ki, Girit kalelerinin üzerindeki Türk sancaklarının inmesine mâni olacak, hiçbir ciddî tedbir ittihaz edilemedi.

Hiçbir Türk, Giridin ebediyen kaybolmasına rıza gösteremezdi. Fakat bu, yalnız bir temenniden ibaret kalıyordu. Ve bu umumî temenni, devletin alâkadar makamları tarafından, lâyık olduğu ehemmiyetle karşılanamıyordu.

Bu iş için mücadeleye girişen iki kişi görünüyorru. Birisi (Silâh) isminde, avuç içi kadar bir gazete çıkaran, (Tahsin) isminde bir serseri idi. Bu adam, Giridi kurtarmak hulyasına kapılarak, bunun için de Yunanlılara ağız dolduru küfretmeyi kendine iş güç edinmişti. Diğeri de Selânik hamallarının kâhyası olan (Kerim) di. Bu da, İttihat ve Terakki cemiyeti tarafından- Yunan vapurlarına boykotaj tatbikine memur edilmişti... Fakat, ne bu iki boş kafalı adamın şahsiyeti ve ne de, serpuşlarının üzerlerine (Ya Girit, ya ölüm) diye yazarak herkese gülünç olan birkaç safdil hamiyetperverin gayreti, Girit adasını kurtarmıya değil; hiç olmazsa oradaki Türk şehitlerinin kanlı toprakları üzerinde boynunu büke büke dalgalanan Türk bayrağını korumıya kâfi değildi.

Tarihî bir hakikat olmak üzere itiraf edelim ki; Giritteki (1897 ihtilâli) nin de birinci âmil ve müretttibi olan ve sonra da siyaset sahnesinde ölçüsüz ve hudutsuz zekâsile en facialı oyunlar oynıyan (Venizelos), o devrin Osmanlı diplomatlarından ve alâkadarlarından daha insaflı davranmış... Türk dostlarından ve Girit (Meclisi Millî) si azasından Macit bey isminde bir zatı İstanbula ve sadrâzam Hakkı paşaya göndererek:

— İki şart dahilinde, Türkiye hükûmeti ile derhal bir ittifak akdine hazırım. Bunun birincisi; Girit adasına, eski (Şarkî Rumeli) vilâyetine benziyen bir idare verilmesi... İkincisi de; Babıâlinin, Türk - Yunan şimendiferlerinin iltisakına muvafakat etmesi.

Diye, haber yollamıştı.

Macit bey, İstanbula geldi. Hariciye Nazırı Rifat paşanın da huzurile, (Venizelos) un sözlerini aynen Hakkı paşaya tekrar etti. Hakkı paşa:

— Devletler; bizim, ada üzerindeki hâkimiyet hukukumuzu resmen tanıyorlar. Eğer biz, Venizelosun teklifini kabul edersek, haklarımız, kaybolur.

Diye cevap verdi... Fakat bu cevaptaki sebatı, hangi kuvvet temin edecekti?...

***

Aradan çok geçmedi. Giritte bulunan (Mösyö Zayimis) in (Komiser) lik müddeti hitama erdi. Yunan hükûmeti, bunun tecdidini istedi. Babıâli, reddetti... Fakat bu (red) deki sebatı, hangi kudret temin eyliyecekti?...

Babıâlinin aldığı bu inat vaziyeti karşısında, Girit ve Yunanistanda derhal şiddetli bir galeyan baş gösterdi. Girit kalelerinin üzerinde, senelerdenberi melûl ve mahzun temevvüç eden ve hiç olmazsa oradaki Türk hakkının mevcudiyetini temsil eden bayraklarımız, derhal indirildi. Yerine, Yunan bayrakları çekildi. Girit Meclisi Millisinin hıristiyan azaları da, Yunanistan Mebusan Meclisine iltihak etmek üzere, Atina ya hareket etti.

Avrupa devletleri hâdisatın önüne geçmiye çalıştılar; muvaffak olamadılar. İstanbulda, fırkacılık ihtirasatına kapılanlar da, gaflet uykusundan uyanamadılar... İstanbul surlarında akseden düşman toplarının tarrakaları, herkesin aklını başına getirdi. Fakat ne yazık ki: Yalnız (Girit adası) değil... Koca Rumeli kıtası da elden gitmişti.

Ziraat Bankası ikramiyelerini kazananlar

Ankara, 11 (A.A.) — Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankasının 50 lira ve daha ziyade mevduatı bulunan tasarruf sahipleri için her üç ayda bir tevzi etmekte olduğu ikramiye kurası bugün banka merkezinde ikinci noter ile diğer alâkalılar huzurunda çekilmiştir. Kendilerine ikramiye isabet eden tevdiat sahiplerinden Babaeskide İsmail Erdeme 1000, Nazillide Fatma Bilgene 500, İstanbulda Hatice Kayaya 250, Erzincanda Hüsamettin Seyhan, Boyabatta Güngör Oduncuoğlu, Zühtü, Halit Çelik, Eleni, Boluda Tahsin Erkan, Niğdede Hakkı Demokan yüzer lira kazanmışlardır. Bunlardan başka muhtelif mahallerdeki 95 cüzdan sahiplerine de 20 - 50 lira arasında ikramiyeler isabet etmiştir.

SPOR

"Gül kupası,, Atletizm müsabaka

İstanbul Bölgesi Atletizm Ajanlığından:

15 haziran 1941 tarihinde Gül Kupası Atletizm Müsabakaları seçme ve finalleri Robert Kollej sahasında yapılacaktır. Seçmelere 15 haziran 1941 pazar günü saat 10 da başlanacağından iştirak edecek atletlerin saat 9,30 da behemehal Kollejde hazır bulunmaları lâzımdır.

Güreş müsabakaları

İstanbul Güreş Ajanlığından:

Bölgemize dahil klüplerin seçilmiş güreşçileri arasında 15 haziran 1941 pazar günü Grekorumen güreş müsabakaları yapılacaktır.

Bu müsabakaya girmek üzere seçilen güreşçilerin isimleri aşağıya çıkarılmıştır.

Fatih Güreş Klübü salonlarında yapılacak olan bu müsabakaların tartısı 11 den 12 ye kadardır. 13 te başlıyacak olan müsabakalarda 2 kilo tolerans vardır.

56 kilo: Emin - Fehmi - İsmail-Muzaffer.

61 kilo: Halil - Manol - Bektaş - İsmet.

66 kilo: Bekir - Panayot - Hasan Karadeniz - Mustafa Çakır.

72 kilo: Kandemir - Zeki - Faik - M. Ali.

79 kilo. Hüseyin - Ali Ahmet - Nari - Rızık.

87 kilo: Mustafa - Adnan.

Ağır: Çoban Mehmet - Ahmet Samsunlu.

SAĞLIKLI ÇOCUK YETİŞTİRMEK

Bilgili bakım çocuğun sıhhatini teminle beraber bakım zahmetini de yarıya indirir. Çocuğunuzun kaç aylık olduğunu ve altı kuruşluk posta pulu ile adresinizi bize bildiriniz size (BAKIM ÖĞÜT) lerimizden gönderelim.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

ANKARA

Dünya harbi

651 inci gün

İngiliz tebliği

Kahire 11 (A.A.) — İngiliz Orta Şark umumî karargâhının tebliği:

Libyada, kayde değer mühim bir şey yoktur.

Habeşistanda, Jimma mıntakasındaki harekât, şayanı memnuniyet bir tarzda devam etmektedir.

Irakta, sükûn hüküm sürmektedir.

Suriyede, müttefik kuvvetler, şayanı memnuniyet terakkiler kaydetmiye berdevamdır.

Alman tebliği

Berlin 11 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliği:

Akdeniz sahasında, Alman savaş tayyareleri teşekkülleri, yeni üslerinden hareket ederek İngiliz Hayfa limanının tesisatına ve benzin depolarına büyük muvaffakiyetle hücum etmişlerdir. İnfilâklar ve yangınlar olmuştur.

Şimalî Afrikada, Alman - İtalyan topçusu, Tobruk civarındaki İngiliz bataryalarını bombardıman etmiş ve düşmanı ateşi kesmiye mecbur eylemiştir.

Alman hava kuvvetleri, Marsa - Matruha muvaffakiyetle tetevvüç eden hücumlar yapmış ve burada kamplarda ve benzin depolarında müteaddit yangınlar çıkarmıştır.

Savaş tayyareleri, İskoçyanın şark sahili açıklarında ve Bristol kanalında, kuvvetli surette himaye edilen iki gemi kafilesine hücum etmişler ve ceman 10 bin tonilâto hacminde iki ticaret gemisi batırmışlardır. Beş şilep de ciddî hasara uğratılmıştır.

Bristol kanalının şimal mahrecindeki limanlar tesisatına karşı yapılan hava hücumları esnasında, bir kaç büyük yangın ve birçok daha az ehemmiyette yangın müşahede olunabilmiştir.

Ne gündüz, ne gece Alman arazisi üzerinde hiçbir düşman hava hücumu olmamıştır.

İtalyan tebliği

Roma 11 (A.A.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 371 numaralı tbliği:

Şimalî Afrikada Tobruk cephesin de topçumuz düşman topçusunu müessir surette ateş altına almıştır. Tayyarelerimiz 10 haziran gecesi müstahkem mevkiin tesisatını, depolarını ve mevzilerini bombardımana devam etmişler, yangınların çıkmasına ve infilâklara sebep olmuşlardır.

Alman tayyareleri Marsa Matruha taarruz etmişlerdir.

9 ve 10 haziran geceleri İngiliz tayyareleri Rodos adasının bazı mevkilerini bombardıman etmişlerdir.

Şarkî Afrikada Celga cephesinde Gondar mıntakasında cereyan eden muharebler esnasında kıtalarımız düşmana mahsus zayiat verdirmişlerdir.

Veygand - Darlan ittilâfı

(1 inci sahifeden devam)

bir harekete tevessül etmiye kâfi olmadığını ve bundan başka böyle bir teşebbüsün Fransız Afrika imparatorluğunda karışıklıklara meydan vereceğini ve Amerikanın müdahalesini tâcil edeceğini söylemiştir.

Weygand, Almanyadan askerî yardım istenilmesini de reddederek böyle bir talebin de Amerikanın müdahalesini tesri edeceğini ve Suriyenin kabili müdafaa olmadığını ve binaenaleyh feda edilmesi lâzım geldiğini beyan etmiştir.

Fransa yalnız pasif müdafaa vaziyetinde kalacakmış

Londra 11 (A.A.) — Afi:

İsviçre radyosunun verdiği bir habere göre, Amiral Darlanın yeni Hariciye Nazırı Benois Mechin, Fransanın muhasamat sahnesini genişletmek üzere hiçbir zaman teşebbüse geçmiyeceğini söylemiş, fakat Pétainle Darlanın emri mucibince Fransanın hücuma uğrıyacağı ve neresi olursa olsun müdafaa edileceğini tasrih etmiştir.

Mechin, İngiltereyi Irak petrollerini himaye ve Fransaya ait petrolleri vaz'iyed etmek üzere Suriyeye girmekle itham etmiş ve demiştir ki:

İngilizler Beyrutu deniz üssü olarak kullanmak için almak istiyorlar. Filistindeki mühim İngiliz kuvvetlerine mukavemet edecek Fransız kıtaları nisbeten azdır.

Fransız kabinesinin toplantısı

Vichy 11 (A.A.) — Nazırlar bu sabah saat 11 de Mareşal Pétainin riyasetinde toplanmıştır.

RADYO

BUGUNKU PROGRAM

7.30	Program	18.30	Konuşma
7.33	Müzik	18.40	Müzik
7.45	Haberler	19.00	Konuşma
8.00	Müzik	19.15	Müzik
8.30	Evin saati	19.30	Haberler
	★	19.45	Müzik
12.30	Program	20.15	Radyo gaz.
12.38	Müzik	20.45	Müzik
12.45	Haberler	21.00	Konuşma
13.00	Müzik	21.10	Müzik
13.15	Müzik	21.25	Konuşma
13.30	Müzik	21.40	Müzik
	★	22.30	Haberler
18.00	Program	22.45	Müzik
18.03	Müzik	23.25	Kapanış

Asipirol Necati Ağrı, sızıların, nezle, grip, romatizmanın ilâcıdır. Bahçekapı; Salih Necati

MÜSABAKAMIZDA

Mükâfat kazanan karilerimiz

DİKKAT: Hediyelerinizi idarehanemizden aldırınız,

(36 ıncı liste)

(Hediyelerinizi alırken, isminizin hangi listede çıktığını bildirmenizi rica ederiz)

Kartpostal kazananlardan devam

Ayten Uğuz; Çankırı: Orta okul direktörünün kızı.

Önder Ağbaba; Feneryolu: Müda fa Mazhar cad 17/1

Nazmi Sesalan; İstanbul: Sultan hamam Hamdibey geçidi No. 54

Ata Sınmaz; İzmir: Gazi bulvarı No. 54 otomobil levazımat mağazası.

İsmet Yılmaz; Çankırı: Gazipaşa ilk okulu sınıf V. No. 381

Necdet Yurdevi; Elâzığ: İkinci Harpun cad. No. 24

Yuda oğlu İsak; Sirkeci: 48 inci ilkmektep S. 3.

Mahmut Gövsa; İzmir: Emirler çarşısı No. 26.

Hasan Akşar; Sıvas: Cer atelyesi kuvvet santralı 25517 No.

Halis Erşen: Bakırköy: Hatboyu Cevizlik No. 42.

Mustafa Bilen; Konya: Attar Aksekili.

Mehmet Çankirli; Konya: P.T.T. Adlî tebligat müvezzilerinden.

İhsan Dodur; Çankırı: Tüccar Ahmet Dadur oğlu.

Nuriye Öndan; Çankırı: Umumî kütüphane memuru Mustafa Erbak eliyle.

Selâmi Kâhyaoğlu; Fatih: Çarşamba Fethiye cad. No. 82

Vitali; Yedikule: Şişman ağa so. No. 46.

Namık G. P. O. Bebek - İstanbul: Robert Kolej III. B.

Üç Kardeşler; İstanbul: Kadirga Liman cad. No. 88.

Sevim Öztürk; Samsun, Çarşamba: Songurlu so. No. 4, Hüsnü Öztürk kızı.

Dinç Emin Kurt; Adana, Seyhan: Abidin Paşa cad. berber H. Gülan eliyle.

İslâm Kutluğ; Gazi Antep: İstihbarat âmiri Yasin Kutluğ oğlu.

Lûtfiye Şensan; Kastamonu: Gayret kitap evi sahibi Ahmet Hamdi Şensan kızı.

Emin Sümer; Eskişehir: 29 katar 77 CB. NK. T. B. ayniyat muhasibi Tgm. L. V

Mefharet Alişan; Samsun: Osmaniye so. No. 28, Mustafa Alişan kızı

Bahaeddin Erdem; Malatya: Akpınar mahallesi Dişbudak çıkmazı No. 12.

Mehmet Yücel; Ankara: İnşaat Usta okulu şoförü.

Ferhan Kuntepe; Ankara: Çocuk Esirgeme Kurumu Neşriyat bürosunda.

Muhlis Ertem; Osmanbey, Pangaltı: Bahriye cad. Taşçılar so. No. 24.

Aziz; Senurcuoğlu; Kastamonu: Kırkçeşme mahallesi No. 1

Pavlo Polihranides; Beyoğlu: Tarlabaşı Çukur Çakmak so. No. 18

Mediha Bali; Malatya: Trahom hastanesi tabibi Zeki Bali kızı

Şakir Aydın; Ankara: Siyasal Bilgiler okulu kolumfer usta muavini

Ali Öğüt; Beşiktaş: Akaretler Çekirdek so. No. 6, Beşiktaş 1 inci ortaokul talebelerinden 416.

İhsan Barutçu; Konya: Üzüm bedesteninde Azim tervi evinde.

Tunçer; Nuruosmaniye: Şeref so. No. 36.

Agop; Gedikpaşa cad. No. 79

Hüseyin; Nuruosmaniye car. 96

Müberra Aydınay; Lâleli: Mesih Paşa 11/2.

Tahsin Ertüzün; Beyoğlu: Çukur cuma cad. No. 64.

Siyavuş Beskay; Divanyolu, şehir: Cebeci so. No. 17/1

Mehmet Yükselen; Milâs: Sanat okulu mezunlarından:

Oktay Odabaşı; Milâs: İlkokul S. 2, No. 922.

Rıfkı Turan; Malatya: Emniyet kadrosunda 25 yaka sayılı polis memuru Hasan Turan oğlu.

Soner Orman; Ankara: P. K. 41 vasıtasile.

Zeki İkiarka; Ankara: Cebeci istasyon cad. No. 26 Cebeci eczanesi.

Yusuf Songun; Samsun: Hançerli mahallesi Diz so. No. 13

Ahmet Bozoğlu; Ankara: Ulucanlar cad. Cümhuriyet okulu karşısında ekmekçi.

Tufan Tuğay; Ankara: İlkokulda B. I. de Posta kutusu 401

Kâmil Çoban; Sıvas: Cer atelyesi çırak mektebi D. D. yolları 25256 No. lu.

Ali Rıza Cebeci; Ankara: Kızılca Hamam kasap Duralı evinde.

Hâmit Ospecun; Ankara: Bozkurt mahallesi Çankırı kapı so. No. 24

Yusuf Ünaldı; Adana: Tahsin eczanesinde.

Mustafa Erkan; Fatih: Saraçhanebaşı 176 No. kahveci.

Hasan; Fatih: Saraçhane cad. No. 243/4 berber.

(Devamı yarınki nüshamızda)

Günün Bulmacası

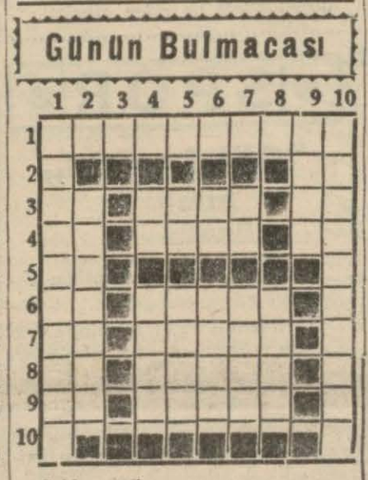

Soldan sağa:

1 — Beş kıt'adan en küçüğü, 2— Yemek, 3 — Esmekten emir - İçine su konur - Su, 4 — Bir nota - Bunama - Balık tutulur, 5 — Fransızca «oda», 6 — Bir harf - Gövdenin aşağısı (müfret), 7 — Birinci - En çok, 8 — Harf - Biner (kuş ağaca biner), 9 — Atmaktan emir - Yüksek - Âli olan.

Yukarıdan aşağı:

1 — Beş kıt'anın birinden, 2 — Açıklık, selislik, 4 — Bir harf - Kalan, 5 — Kırda bulunur - Etin içinde en çok bulunan kimyevî madde, 6 — Rabıt edatı - Cinayet yapan, işliyen, 7 — Bir nida - Emeller (cemi), 8 — Para ile tutulan binaya aydan aya verilen ücret, 9 — Elbisenin yırtığına ilâve edilen kumaş parçası, 10 — Küçültmek, dun mevkide bırakmak.

Dünkü bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	Y	N	A	■	K	A	V	İ	M
2	D	E	■	N	A	İ	P	■	K	A
3	L	■	A	K	■	L	A	K	İ	N
4	İ	L	H	A	M	İ	■	A	N	■
5	Y	■	■	R	O	M	A	N	C	I
6	E	K	R	A	N	■	R	■	İ	S
7	■	A	■	■	Ş	A	K	A	■	G
8	A	M	A	D	E	■	A	K	B	A
9	D	İ	N	A	R	■	■	K	A	R
10	E	Ş	E	K	■	Ü	B	Â	R	A

ASKERLİK

Eminönü Askerlik Şubesinden:

941 ders devresi tıbbiye, veteriner, Fen fakültelerile Eczacı ve diş tabibi okullarından mezun olanlar veya evvelce bu okullardan mezun olup da herhangi bir sebeple sevkedilmemiş olanlar 28 temmuz 941 pazartesi günü sevkedileceklerinden son yoklamalarını yaptırmak üzere 1 temmuz 941 tarihinden 15 temmuz 941 tarihine kadar nüfus cüzdan ve yukarıda ismi geçen okullardan mezun olduklarını gösterir vesikalarile şubeye müracaa etmeleri, gelmiyenler hakkında kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

***

Eminönü Yerli Askerlik Şubesinden:

332 ilâ 312 dahil bütün sakatlar, yeniden muayene ettirilerek sakatlıklarının hangi kısma ait olduğunun tesbitine lüzum hasıl olmuştur. Bütün sakatların raporile nüfus cüzdanlarile ve ikişer fotografının ve ikamet senetlerile muayeneye sevkedilmek üzere 20 haziran 1941 gününe kadar şubeye müracaatları.

Eliçabuk sünnetçi

RİFAT KÖPRÜLÜ

Kabine: Beyoğlu Meşrutiyet cad. No. 47 Güneş Apt.

Ev: Erenköy, Telefon 52.73

Bir hafta evvel müracaat edilmesi rica olunur.

BİR PUDRA

Tecrübesi karşısında

10.000

KADININ

HAYRETİ

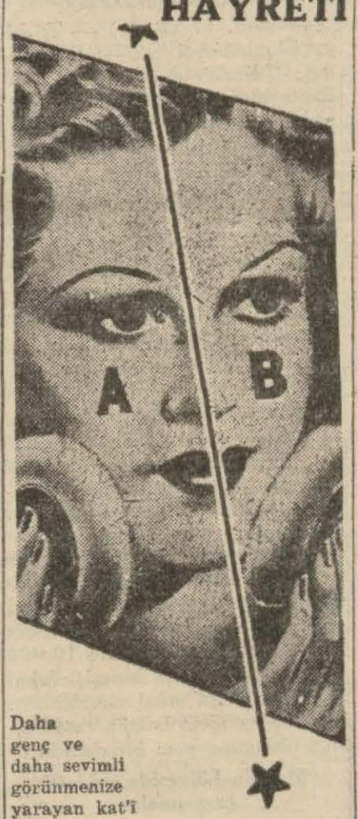

Daha genç ve daha sevimli görünmenize yarayan kat'î BİR TECRÜBE

Bugün bu TECRÜBE yi yapınız.

Pudra âleminde yeni, cazip ve son bir keşif, CİLDİ GÜZELLEŞTİREN şayanı hayret ve yeni bir unsur, şimdi ipekli elekten geçirilmiş en ince bir pudra ile müdekkikane bir tarzda karıştırılmıştır ki, bu sayede cilde bir parlaklık ve yeni bir hayat verir. Esmer ve çirkin bir ten, gençliğin tabiî renklerile güzelleşir. Fazla olarak terkibindeki şayanı hayret bir unsur olan «Krema köpüğü» imtiyazlı usulü sayesinde iki misli fazla zaman sabit durur.

HAKİKATEN FEVKALÂDE BİR TEKLİF yüzünüzün bir tarafını «Krema köpüğü» havi Tokalon pudrasile ve diğer tarafını da herhangi bir pudra ile pudralayınız. Şayet «Krema köpüğü» havi pudra ile pudraladığınız taraf diğer tarafa nazaran daha taze, daha genç ve daha cazip görünmüyorsa aldığınız Tokalon pudrasının parasını iade ederiz. TOKALON pudrasının fevkalâde rağbet bulan yeni 10 rengi vardır.

Haziran : Perşembe

1360 H. Cemaziel evvel 16	12	1357 Rumî Mayıs 30
Gün: 163		Hızır 38

Vakitler	Ezanî S.	Ezanî D.	Vasatî S.	Vasatî D.
Güneş (Yarınki)	08	47	05	28
Öğle	04	33	01	14
İkindi	08	33	17	14
Akşam	12	00	20	41
Yatsı	02	03	22	44
İmsak (Yarınki)	06	26	03	08

BORSA

11 - 6 - 941 muamelesi

Londra	1 Sterlin	5.24
Nevyork	100 Dolar	130.50
Cenevre	100 İsv. Fr.	30.—
Madrit	100 Peşeta	12.9375
Yokoha.	100 Yen	31.1375
Stokhol.	100 İsveç kr	30.7450

ESHAM VE TAHVİLÂT

İkramiyeli yüzde 5 1933	Ergani	19.35
Ergani yüzde 5 İkramiyeli 1938		—.—
Sıvas - Erzurum 1		—.—
„ „ 2		19.80
„ „ 3		19.80
„ „ 4		19.80
„ „ 5		19.80
„ „ 6		19.80
„ „ 7		19.80
Anadolu D. Yolu Tahvili, 1,2		—.—
İstanbul Dok ve Antrepo		—.—
Türkiye İş Bankası		—.—

Borsa harici altın fiyatı

Reşadiye	26 Lira 80 Kş.	
Kalın Beşibirlik	115 „	— „
Küçük altın gram	3 „	38 „

18 Ayar Masif Altından Mamul

Takriben 470 gram ağırlığında: Kapağının üzerinde 8 adet yarımşar kıratlık blöblan (Bleu - Blanc) İngiltere pırlantası ve ortasında ayrıca keza pırlantalı bir çerçeve içinde İngiltere Kraliçesi Viktoryanın pırlantadan markasını havi ve el ile fevkalâde işlenmiş mineli büyük bir kutu 19 Haziran 1941 Perşembe günü Sandal Bedesteninde müzayedeye çıkarılacaktır.

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra niçin **SANİN** diş macunu kullanmalıdır? **Çünkü:**

Güzel Yüz İçin İlk Şart Güzel Diş

Güzel Diş İçin İlk ve En Esaslı Şart da

SANİN

DİŞ MACUNU KULLANMAKTADIR.

SANİN

DİŞ MACUNU

Mikropları % 100 öldürür, dişleri fırçanın giremediği yerlere kadar nüfuz ederek temizler, parlatır, diş etlerini besler ve hastalanmalarına mâni olur.

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa dişlerinizi fırçalayınız.

Üniversite Rektörlüğünden :

Türk inkılâbı tarihi derslerinden muvaffak olamıyan talebenin birinci ikmal imtihanları haziranın 23 üncü pazartesi günü saat 9 da Konferans salonunda yapılacaktır.

Alâkadarların bulunması. (4519).

HARP GAZLERİ

ve

Bunlara karşı korunma

Yazanlar :

General **Mazlum Boysan** — Uzman Kimyager **Nuri Refet Korur**

Birçok yenilikler ilâve edilen 2 nci tab'ı

Gaz işlerile uğraşan bütün makamlara tavsiye edilecek yegâne kitaptır.

528 sahife. Fiyatı: Ciltlisi 250 kuruştur.

Satış yeri: İstanbul, İnkılâp Kitapevi.

Meşhur **SİNGER** *Saatleri*

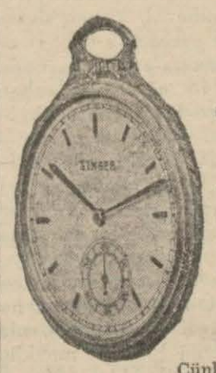

Hiçbir zam görmeksizin eski fiyatlarla satılmaktadır. SİNGER saatinin kalitesi yüksek, mübayaa şeraiti faydalıdır.

Cep saati Kromdan arkası fantazi			22 Lira
„ „ Kromdan „	„ çok ince		25 „
„ „ Gümüş „	„		30 „

Ucuz saatler hakikî tasarrufu temin etmez. Saatin kalitesi yüksek, mübayaa şeraiti faydalı olmalıdır.

Türkiyede evsafının yüksekliğile şöhret bulan SİNGER saatleri bütün faydaları câmidir.

Çünkü; diğer marka saatlerden ucuzdur, tasarrufu temin eder.

Çünkü; hayatınızda sizi başka saate muhtaç etmez.

Çünkü; onbeş sene zarfında tamir parası vermezsiniz.

Bu fırsattan istifade etmek istiyen taşra müşterilerimiz bedelini posta vasıtasile peşin gönderdiklerinde posta ücreti tarafımıza ait olmak üzere saat gönderilir.

DİKKAT: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merkezindeki mağazamızda satılır. — İstanbulda şubemiz yoktur.

SİNGER SAATLERİ Mağazası, İstanbul, Eminönü caddesi No. 8.

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası 7 - 6 - 941 vaziyeti

AKTİF	Lira	Lira
Kasa:		
Altın: Safi Kilogram 72.604,515	102.124.058,03	
Banknot	8.610.192.—	
Ufaklık	538.880,14	111.273.130,17
Dahildeki Muhabirler:		
Türk Lirası	466.431,15	466.431,15
Hariçteki Muhabirler:		
Altın: Safi Kilogram 12.937.317	18.197.870,87	
Altına tahvili kabil serbest dövizler		
Diğer dövizler ve borçlu kliring bakiyeleri	44.872.630,63	63.070.001,50
Hazine tahvilleri:		
Deruhte edilen evrakı nakdiye karşılığı	158.748.563,—	
Kanunun 6 - 8 inci maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat	21.253.171.—	137.495.392,—
Senedat cüzdanı:		
Ticarî senetler	275.521.872,19	275.521.872,19
Esham ve tahvilât cüzdanı:		
A — Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât (İtibarî kıymetle)	46.044.643,93	
B — Serbest esham ve tahvilât:	7.899.526,12	53.944.170,05
Avanslar:		
Altın ve döviz üzerine avans	4.741,69	
Tahvilât üzerine avans	7.808.722.—	
Hazineye kısa vadeli avans		
Hazineye 3850 No.lu kanuna göre açılan altın karşılıklı avans	167.684.926,75	175.498.390,44
		4.500.000.—
Hissedarlar :		9.948.400,75
Muhtelif		
	Yekûn	831.717.788,25

PASİF	Lira	Lira
Sermaye:		15.000.000.—
İhtiyat akçesi:		
Âdi ve fevkalâde	7.822.019,15	
Hususî	6.000.000.—	13.822.019,15
Tedavüldeki Banknotlar:	158.748.563,—	
Deruhde edilen evrakı nakdiye		
Kanunun 6-8 inci maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat	21.253.171.—	
Deruhde edilen evrakı nakdiye bakiyesi	137.495.392,—	
Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen	17.000.000.—	
Reeskont mukabili ilâveten tedavüle vazedilen	250.000.000.—	
Hazineye yapılan altın karşılıklı avans mukabili 3902 No. lı kanun mucibince ilâveten tedavüle vazedilen	118.000.000.—	522.495.392.—
MEVDUAT:		
Türk lirası	68.207.126,10	
Altın: Safi Kilogram 877.150	1.233.782,03	69.440.908,13
3850 No.lu kanuna göre hazineye açılan avans mukabili tevdi olunan altınlar:		
Safi Klg. 55.541,930	78.124.167,90	78.124.167,90
Döviz taahhüdatı:		
Altına tahvili kabil dövizler		
Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri	24.665.770,24	24.665.770,24
Muhtelif		108.169.530,83
	Yekûn	831.717.788,25

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren: İskonto haddi %, 4, altın üzerine avans % 3

İstanbul Levazım Âmirliğinden verilen harici askerî kıtaatı ilânları

Beher metresine tahmin edilen fiyatı 632 kuruş olan 15,000 metre hâki gabardin kumaş kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. İhalesi 19/6/941 perşembe günü saat 11 de Ankarada M. M. V. Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 5990 liradır. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri.

(2468—4202)

***

14,400 kilo sade yağı alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 30/6/941 pazartesi günü saat 16 da Merzifonda Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 21,600 lira, ilk teminatı 1620 liradır. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri. Evsaf ve şartnamesi Komisyonda görülür.

(16—4378)

***

500 ton saman, pazarlıkla satın alınacaktır. İhalesi 14/6/941 cumartesi günü saat 11 de Ankarada Lv. Âmirliği Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Teminatı 2625 liradır. Evsaf ve şartnamesi Komisyonda görülür. Taliplerin belli vakitte Komisyona gelmeleri. «32» «4442»

90, 90, 90, 90 ve 240 ve 30, 30, 75, 75 tonar olan 9 kalem ceman 610 ton kuru ot ayrı ayrı pazarlıkla satın alınacaktır. İhalesi 16/6/941 pazartesi günü saat 15 te Bolayirde Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. 90 ton olanların tahmin bedeli 5400 lira, ilk teminatları 450 şer lira, 240 tonun tahmin bedeli 14400 lira, ilk teminatı 1080 liradır. 30 tonun tahmin bedeli 1800 lira, ilk teminatı 135 liradır. Yetmiş beş tonun tahmin bedeli 4500 lira, ilk teminatları 337 lira 50 kuruştur. Taliplerin belli vakitte Komisyona gelmeleri.

(47-4499)

***

Beher kilosuna 1 kuruş 50 santim fiyat tahmin edilen 1 milyon 600 bin kilo meşe odunu pazarlıkla satın alınacaktır. Tutarı 24 bin lira, kat'î teminatı 3600 liradır. İhalesi 17/6/941 salı günü saat 15 te Bolayirde Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Evsaf ve şartnamesi Komisyond görülür. Taliplerin belli vakitte Komisyona gelmeleri. (44—4521)

***

Bandırmada inşaat yaptırılacaktır. Keşif bedeli 55,419 lira 26 kuruş, ilk teminatı 4010 lira 97 kuruştur. Kapalı zarfla eksiltmesi 1/7/941 salı günü saat 15 te Ankarda M. M. V. Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Komisyona vermeleri. Keşif evrakı 276 kurusa komisyondan alınır. (48—4525)

***

İki kalem 6000 ner kilo sığır eti alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 13/6/941 cuma günü saat 11 de Hadımköy civarında Boyamalıkköyde Askerî Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Teminatları 171 rer liradır. Taliplerin belli vakitte Komisyona gelmeleri. (50—4527)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Kıymeti L.	Kıymeti K.	Pey akçesi L.	Pey akçesi K.	
791	02	59	50	Koca Mustafapaşada Canbaziye mahallesinde eski Meşeli mescid yeni Abdullah Dede sokağında eski 2 yeni 20 No. lı beş odalı ahşap hanenin tamamı 7194
467	10	35	00	Büyük çarşıdaHacı Hasan sokağında 15, 17 No. lı dükkânın tamamı 7247
257	51	19	30	Aksarayda eski Baklalı Kemalettin yeni İnebey mahallesinde Koçi bey sokağında 32 No. lı 31, 50 metre murabbaındaki arsanın tamamı. 7252
188	68	14	15	Büyük çarşıdaAstarcı hanı alt katta eski 22 yeni 19 No. lı dükkânın tamamı 7207
627	00	48	00	Sultanahmet mahallesinde Cami sokağında 10 No. lı 3 oda bir kiler ve aralığı olan hanenin tamamı. 7117
279	00	21	00	Eyüpte İslâm bey mahallesinde Kanun sokağında 19 No. lı ahşap hanenin tamamı 7139

Yukarıda yazılı emlâk satılmak üzere on beş gün müddetle açık arttırmıya çıkarılmıştır.

İhalesi 20/6/941 cuma günü saat on beşte icra edileceğinden isteklilerin Çemberlitaşta Vakıflar Başmüdürlüğü Mahlûlât kalemine müracaatları. (4322)

ZAYİ — Trabzon Kız Orta Okulu 1 inci sınıftan 8/5/939 tarih 467 No. ile aldığım tasdiknamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmadığını ilân eylerim.

502 Ramiz Ayar

***

ZAYİ — Nüfus kâğıdı ve askerlik tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

320 doğumlu Mahmut Sarıer

Tasvîri Efkâr

Nüshası (5) Kuruştur

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	yoktur.

DİKKAT:

Dercolunmıyan evrak iade olunmaz.

Sahibi: *Z. T. EBÜZZİYA*

Neşriyat Müdürü: *C. BABAN*

Basıldığı yer: *Matbaai EBÜZZİYA*